

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.

Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Társzerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 25. szám.
Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre 60 korona, OMGE tagoknak negyedévre 40 korona.

TARTALOM:

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése. (A keleti marhavész veszedelme. — Uj állategészségügyi törvény. — Panaszkok az ojtóanyagokra.)
Visszasságok. (Rhédey Lajos.)
Heremagkereskedelmünk bajai. (Gerhardt Guidó.)
A lótenyésztés újra való felépítése. (Hippolyt.)
Az ojtóanyagok tisztasága. (Debre László dr.)
A szikesföldök javítása. (Kuzmányi Szilárd előjárása.)
Uj rendeletek. (Házshelyek kijelölése.)
A gazdaközönség köréből. (A természetrendet hibáit. — Jövőkép.)
A Nyukosz földbérleti akciója.
1920. évi dohánybevételek árai.
Vegyes közlemények.
Időjárás.
Tőzsde. Kereskedelem.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése.

(1920. november 15.)

Jelen voltak *Hutyra Ferenc* dr. elnöke alatt: *Békessy Jenő*, *Besskó József* dr., *Blantz Jenő*, *Bolics Ernő*, *Barni József*, *Csaplathy György*, *Debre László* dr., *Elek Ernő*, *Fehér Zoltán*, *Fokányi László*, *Hajnal József* dr., *Heggyi Zoltán* dr., *Jármai Károly* dr., *Jeszenszky Pál*, *Károly Rezső* dr., *Keller Béla*, *Kollán Sándor* dr., *Kovács János* dr., *Krompecher Szilárd*, *Marek József* dr., *Mincsik János*, *Rácz Mihály* dr., *Radován Ernő*, *Reichenbach Béla*, *Rosenthal Lajos*, *Roth Lajos*, *Schandi József* dr., *Skála Ferenc*, *Sperling József*, *Szántó Ernő*, *Szankovics János*, *Szász Alfréd*, *Székes Elemér*, *Szégyes Lajos* dr., *Szigeti Pál*, *Takács Miksa*, *Tausz Iván* dr., *Templ Iván* dr., *Vágó Viktor* dr., *Vigádi Virgil*, *Wellmann Oszkár* dr., *Winkler János*, *Wolff István*, *Wüest Jenő* szakosztályi, illetve egyesületi tagok és vendégek; továbbá az egyesületi tisztviselők részéről: *Szilassy Zoltán* igazgató, *Fabrics Endre* titkár, *Rothmeyer Imre* és *Rege Károly* dr. s-titkárok, *Murényi Nándor* pénztáros, *Mike János* irodatiszt és *Konkoly Thege Sándor* dr. titkár, mint előadó. Távolmaradásukat kimentették *Döry Hugó* és *Lickl Károly*.

A szakosztály megalakulása.

Székes Elemér egyesületi alelnök a gyűlést megnyitja és rámutatva arra a fontos hivatásra, amely az állattenyésztésre a jövőben vár, valamint a szakosztály által ennek érdekében kifejezhető jelentős tevékenységre, az alapszabályok értelmében a szakosztály újalakulására nézve tesz javaslatot. Javaslatára a szakosztály elnökévé egyhangúlag ismét *Döry Hugó*t, társelnökévé *Hutyra Ferenc* dr.-t és *Lickl Károly*t választja meg.

Megragadja egyszerre mind a mai alkalmat, hogy a gazdaközönség nevében melegen üdvöztöje *Hutyra Ferenc*-et, az állatorvosi főiskola rektorát és *Marek József* állatorvosi főiskolai tanárt abból az alkalomból, hogy

nagy állatorvosi munkájuk Németországban nemrégiben már az ötödik kiadást érte meg és világszerte méltó megbecsülést szerzett a magyar tudományos munkásságuknak. (Eljenzés.)

Hutyra Ferenc dr. elfoglalva az elnöki széket, köszönetet mond a maga és elnöktársai nevében a szakosztály bizalmáért.

A keleti marhavész veszedelme.

Elek napirend előtt felhívja a szakosztály figyelmét arra a nagy veszedelmre, amelyet a keleti marhavésznek Lengyelországban történt felépése és terjedése jelent országunk állattenyésztésére nézve. Részletesen tájékoztatja a szakosztályt a járvány fellépésének, eddig ismert körülményeiről és a behurcolás esetén előállható óriási pusztulásról. Ezért sürgős intézkedéseket tart szükségesnek elsősorban a járvány behurcolásának megakadályozása érdekében, amire vonatkozólag tüzetes javaslatokat is tesz. A hatóságok munkája azonban csak úgy fog eredménnyel járni, ha a gazdaközönség azt saját érdekében megértéssel határozottan támogatja és ezért elsősorban az országban kéri az OMGE közreműködését. Azonkívül kívánatosnak tartja, hogy az egyesület a kormányt is keresse meg a szükséges intézkedések elrendelése érdekében. (A keleti marhavész kérdésével részletesen foglalkoztunk lapunk 47. és 49. számában külön cikkekben, azonkívül legutóbbi számunkban az OMGE igazgatóválasztmányi gyűléséről szóló tudósításban.)

Szilassy Zoltán a legnagyobb köszönettel fogadja az egyesület nevében az elnök figyelemztetését és felvilágosítását. Az OMGE minden lehető el fog követni egyrészt a gazdaközönség tájékoztatása érdekében, másrészt a kormány figyelmébe fogja ajánlani a veszedelm megelőzésére alkalmas intézkedések megtételét. Szükségesnek tartja ezért, hogy az egyesület havi választmányi gyűlése után sürgős memorandumban fejtsse ki az elnök által leszögeztett alapelveket és javaslatokat. A hatósági intézkedések mellett azonban a gazdáknek is minden lehető el kell követniük a veszedelem elhárítására. Gondoskodás fog történni arról, hogy a gazdaközönség a napi- és szakajtó útján a kellő éberségre figyelmeztessék. Arra is felkérődni fogja a kormány, hogy a gazdaközönség között való terjesztés végett a betegséget ismerető népies füzetet készíttessen.

Fokányi László közli a szakosztályi, hogy a földművelésügyi minisztérium a veszedelem hírére azonnal érintkezésbe lépett a külügyminisztériummal aziránt, hogy hiteles információt szerezzen a vész elterjedtségének méreteire nézve. Megkezdte továbbá a belügyminisztérium a határmenti állatsempészés legerélyesebb megakadályozására iránt. Az állatorvosokat is figyelmeztette a veszedelmre s gondoskodott arról, hogy a gazdaközönség figyelmét a törvényhatóságok útján a kérdésre felhívja. A maga részéről örömmel üdvözlö az elnök indítványát, de a hatósági intézkedésektől csak akkor vár sokat, ha a gazdák maguk is át lesznek hatva a védekezés szükségességétől.

Keller Béla a veszedelem tulzott beállításának esélyes káros hatásaira hívja fel a figyelmet.

Szigeti Pál felveti azt az eszmét, hogy a jelen időpont nem volna-e alkalmas arra, hogy az állatbiztosítás általános felkarolása érdekében mozgalmat lehetne indítani.

Szilassy Zoltán nézete szerint speciálisan a keleti marhavész okozta elhullások ellen állatbiztosító szövetkezetek alakítani nem lehet. Az állami kártalanítás kérdésének megfelelő rendezése azonban nagyon fontos, mert ez a mai viszonyok között szinte elképzelhetetlen. *Elek* is azon a véleményen van, hogy a felvetett eszme nem tartozik szorosan a kérdéshez, ma elsősorban a közeljövőben fenyegető veszedelem elhárításáról van szó. Ami a gazdaközönség ok nélkül való megriasztását illeti, annak könnyen elejét lehet venni a figyelmeztetések kellő formában való beállításával.

A szakosztály az elnök előterjesztéséhez hozzájárul.

A bizottságok megalakítása.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó az alapszabályok értelmében előterjesztést tesz a szakosztály által kiküldendő bizottságok tagjainak megválasztására nézve. A szakosztály a bizottságokat a következőképpen alakítja meg, arra hivatkozva fel azokat, hogy a szükséghez képest magukat az év folyamán kiegészíthessék:

Tajékoztató bizottságok: *Armos Jenő*, *Békessy Jenő*, *Dezsényi Béla*, *Eber Ernő* dr., *Elek Ernő*, *Petik Ottó* dr., *Floeh Reyhersberg Alfréd* lovag, *Gaal Gaston*, *Gaylhoffer István*, *Gerlei Lajos*, *Grätz Ottó*, *Inkey Pál* báró, *Jeszenszky Pál*, *Keller Béla*, *Kajdacsy Endre*, *Kherndt Ernő*, *Kovács Imre*, *Koerfer István*, *Küszler Henrik*, *Lickl Károly*, *Lukovich Aladár* dr., *Magyar Károly* dr., *Masák Mihály*, *Mesterházy Ernő* dr., *Mincsik János*, *Náray Andor*, *Pirkner János*, *Pátkai Béla* dr., *Rácz Mihály* dr., *Schandi József* dr., *Schiffer Miksa*, *Serbán János*, *Siedlővits Lajos*, *Soós Géza*, *Steinacker Ferenc* dr., *Studinka Elemér* dr., *Szilicei Szakáll Kálmán*, *Székely Salamon* dr., *Szentandrassy György*, *Szigeti Pál*, *Szily Tamás*, *Teleky Tibor* gróf, *Toinay Pál*, *Tóth Lőránd*, *Ujhelyi Imre*, *Weiser István* dr., *Wellmann Oszkár* dr., *Zaitsechek Arthur* dr., *Witteben Lajos* dr.

Lótenyésztési bizottság: *Andrássy Sándor* gróf, *Bánvárt Sándor*, *Bauer Ottó*, *Beliczy Géza*, *Csekonics Sándor* gróf, *D'Orsay Olivér* gróf, *Döbrmann Henrik*, *Graeff Jenő*, *Gyerey Richárd*, *Harkányi Andor* br., *Ilyos Miksa* gróf, *Hunkár Antal*, *Inkey Pál* báró, *Jeszenszky Pál*, *Jeszenszky Károly* báró, *nemeskéri Kiss Sándor*, *Losonczy Elemér*, *Luezenbacher Miklós*, *Lukovich Aladár*, *Miklós Ödön*, *Orosz György*, *Plósz Béla* dr., *Somssich Miklós*, *Széchenyi Aladár* gróf, *Wellmann Oszkár* dr.

Tenyésztéséről és gépkiallítás rendező-bizottság: *Bánvárt Sándor*, *Békessy Jenő*, *Bernrieder János*, *Dörner Béla*, *Dezsényi Béla*, *Döry Hugó*, *Eber Ernő*, *Elek Ernő*, *Fokányi László*, *Folkusházy Lajos* dr., *Gaylhoffer István*, *Hutyra Ferenc*, *Inkey Pál* báró, *Jeszenszky Pál*, *Koós Jenő*, *Kovács Imre* dr., *Leidenfrost Károly*, *Lickl Károly*, *Lukovich Aladár*, *Meskó Pál*, *Mesterházy Ernő*, *Ország Róbert*, *Pajzs Gyula*, *Pirkner János*, *Rácz Mihály* dr., *Reusz Henrik*, *Schandi József* dr., *Serbán János*, *Somssich László* gróf, *Szűcs Zsigmond*, *Teleki Tibor* gróf, *Toinay Pál*, *Ujhelyi Imre*, *Vass Lajos*, *Wellmann Oszkár* dr., *Wüest Jenő*.

A szakosztály munkaterve.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó ismerteti a szakosztály ez évi munkatervét, amely természetesen csak vázlatos lehet, mert az év folyamán állandóan merülnek

Parádés és közönséges gazdasági LÓSZERSZÁMOK, KÖTÉLÁRUK, istráng, kötőfék, marhakötél, rudallókötelek, továbbá kész vasalt GAZDASÁGI IGÁSKOCSIK

beszerezhetők a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete áruosztálya útján, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

Mai számunk 18 oldal.

Egyes szám ára 5 K.

fel olyan kérdések, amelyekkel a szakosztálynak foglalkoznia kell. Kérve, hogy a szakosztály tagjai is adják elő idevonatkozó kívánásaikat, felsorol néhány olyan kérdést, amelylyel való beható foglalkozás kívánatosnak látszik. Így hasznosnak ígérkezik a multban meglehetősen elhanyagolt juhtenyésztési kérdések tárgyalása, amelyeknek ma nagy jelentőségük van. Egy másik fontos kérdés, az állattenyésztésünk szaporodását nagymértékben akadályozó meddőség, amely sokkal több kárt okoz, de viszont sokkal több eredménnyel lehetne beavatkozni, mint általában hiszik. Míg külföldön e téren már szép gyakorlati eredményeket értek el, nálunk csupán néhány lelkes szakember foglalkozik ezzel a kérdéssel és ezért kívánatos a gazdaközönség figyelmét erre ráterelni. Behatóan kell foglalkoznia a szakosztálynak ez érben is a járványos állati betegségek elleni küzdelem kérdésével, amelynek annál nagyobb a jelentősége, mert a mai viszonyok között elsősorban ezen az uton lehet a leg-több eredményt elérni. Különösen a baromfi- és sertés-betegségek elleni védekezést kell nagy figyelemre méltatnunk, Napirendre fognak kerülni ezenkívül a többi időszerű állattenyésztési és takarmányozási kérdések is.

A gyakorlati gazdaközönségnek a szakosztály működésébe való fokozott bevonása érdekében tervbe van véve, hogy időközönként a nagyobb vidéki központokon a szakosztály vándorgyűléseket fog rendezni, egyrészt, hogy ennek révén az illető vidék gazdaközönségével közvetlenül érintkezzen, másrészt hogy az intézkedésre hivatott tényezők az orvoslásra szoruló bajokról személyesen győződjenek meg. Lyon vándorgyűlések keretében kerülhetnek a tavasz folyamán megvitatásra az Alföld állattenyésztésének és takarmánytermelésének javítása érdekében teendő intézkedések.

Függőleges volt a szakosztály működésének, ha a jövő év tavaszán sikerülhetne újabb tenyésztésvásárt rendezni. Az érdekeit tenyésztetek részéről érdeklődés mutatkozik a vásár iránt. Az új tenyésztésvásárral kapcsolatban a munkálátok már annyira előrehaladtak, hogy a vásár rendezése ott nem ütköznék akadályokba. Hogy az egyesület az ott rendezendő vásárokból milyen mértékben fog részt venni, ez még nincsen tisztázva, minden bizonnyal azonban kellő formában méltányolni fogják egyesületünknek e téren kifejtett érdemes tevékenységét. A vásár megtartása esetén a szakosztály megfelelő alkalmat fog nyújtani a vásárra feljövő gazdáknak az időszerű állattenyésztési kérdések megvitatására.

Ezután a bizottságok működésére vonatkozólag tesz előterjesztést annak kicmelésével, hogy részletes munkatervüket maguk a bizottságok fogják megállapítani a közeljövőben tartandó gyűléseiken. Végül bejelenti, hogy a törzskönyvelő bizottság kezében a törzskönyvezés reformjára vonatkozó munkálátok folyamatban vannak és hogy újabb a törzskönyvelés kérdése iránt némi érdeklődés mutatkozik.

A szakosztály az előterjesztett munkatervet helyesléssel veszi tudomásul.

Új állategészségügyi törvény alkotása.

Előadó utal arra, hogy a szakosztály már ismételen foglalkozott egy új, korszerű állategészségügyi törvény alkotásának kérdésével. Ezirányú ismételt állásfoglalásunk azonban még eredményre nem vezetett. Legelőbb a háború folyamán készült ugyan egy állategészségügyi törvénytervezet, amelyet a földművelésügyi minisztérium véleményezés végett az OMGE-nek is megküldött és egyesületünk észrevételeit meg is tette s bár ez a törvényjavaslat a képviselőház elé került, de tárgyalására a közbejött események miatt nem kerülhetett sor. Egy új állategészségügyi törvényre nemcsak a járványok elleni védekezés eredményesebbé tétele érdekében van szükség, hanem a külsőben álló külkereskedelmi tárgyalásokra való tekintettel is előnyös lesz ránk nézve, ha korszerű állategészségügyi törvényvel rendelkezünk. De szakzempontokból is szükséges az elavult intézkedéseknek korszerű pótlása és ezek keretében különösen a zárlati intézkedések s az annak idején hátrányosan szabályozott kártalanítások megfelelő szabályozása, valamint az új törvénynek oly értelmű rendelkezése, amely az ojtóanyagok termelésének és forgalmának hatékonyabb ellenőrzését teszi lehetővé. Kívánatos azonban egyidejűleg a részletes végrehajtási rendelet kidolgozása.

Ezek alapján azt javasolja az előadó, hogy az egyesület az igazgató-választmány útján kérje fel a földművelésügyi minisztert egy új, korszerű állategészségügyi törvénytervezet kidolgozására és a törvényhozás elé terjesztésére, valamint a végrehajtási utasítás egyidejű elkészítésére.

A szakosztály az előterjesztést elfogadja.

Panaszok az ojtóanyagokra.

Előadó rámutat azokra a panaszokra, amelyek ország-szerte felmerülnek egyes ojtóanyagok meg nem felelő volta, sőt káros következményei, valamint azok drágasága miatt. Bár az ojtások sikertelenségének oka nem mindig az ojtóanyagban van, hanem azt sok esetben a későn való alkalmazás, a diagnózis helytelen megállapítása stb. idézi elő, mégis megállapítható, hogy az ojtóanyagtermelés meglehetősen kizökkent a kívánatos ker-

tekből, amennyiben azt nem annyira az állategészségügyi közérdek és az állatorvosi tudomány szolgálata, mint inkább üzleti szempontok irányítják. E téren annyiból mulasztás terheli a gazdaközönséget is, mert saját erejéből nem gondoskodott kellő ellenőrzés alatt álló ojtóanyagtermelő intézet létesítéséről, amely feltétlenül megbízható ojtóanyagokat önköltségi áron hozna forgalomba. Ennek a hiánynak pótlása volna elsősorban szükséges, de kívánatos az is, hogy a kormány az ojtóanyagtermelést és árusítást még hatékonyabban ellenőrizze és tör-ténjék intézkedés a meglévő ojtóanyagtermelési engedélyek revíziójára nézve. A ma forgalomban lévő ojtóanyagok közül igen sok, ha nem is káros, de nem is használ, ami annyiból szintén hátrányosnak mondható, mert minden sikertelenség a gazdaközönségnek az ojtásba vetett bizalmát rendíti meg.

Javasolja tehát, hogy az egyesület kérje fel a földművelésügyi minisztert az ilyen irányú intézkedések elrendelésére és hogy határozza el kezdeményező lépések megtételét és a gazdaközönség által állatorvosok bevonásával felállítandó ojtóanyagtermelő intézet létesítése érdekében.

A szakosztály az előadói előterjesztés értelmében határoz.

Az állatvásárokról vonatkozó korlátozások enyhítése.

Előadó bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter egy konkrét esetben kifolyóan véleményt kért az egyesületől arra nézve, nem tartja-e szükségesnek az állatvásárokról vonatkozóan a háború folyamán életbeléptetett korlátozások általános enyhítését. Utal arra, hogy az OMGE által rendezett 1916. évi országos állattenyésztési értekezlet részletesen foglalkozott a vásári alkalmak korlátozásának kérdésével, minthogy több oldalról azt a gondolatot vetették fel, hogy különböző okokból célszerű volna a felesleges vásárok megszüntetése. E kérdésben a gazdasági egyesületek és gazdasági felügyelőségek véleménye meglehetősen megosztott, amennyiben egyik részük helyeselte a felvetett eszmét, másik részük arra való utalással, hogy a vásári szokásokat speciális okok szülték, a régi helyzet változatlan fenntartását kívánta. A kormány 1916. évi 1933. számú rendeletének kiadásával a korlátozások mellett döntött ugyan, tényleg azonban csak lényegtelen korlátozásokat tett, amennyiben csak új vásári engedélyek kiadását tiltja meg és a több napos vásároknak egy vásári napra való helyezését rendeli el, de a kis forgalmú és kis jelentőségű vásárokat nem szünteti meg.

Véleménye szerint az egyesületnek ma is a háború folyamán leszögeztet elvi álláspontján kell megmaradnia, amennyiben a felesleges állatcserélek úgy állattenyésztési, mint állategészségügyi szempontból csak hátrányosak, nemkülönben a sok vásározással sok munkaidő is pazarlódik el. De azt hiszi, hogy azért a háború folyamán kiadott korlátozó intézkedéseket speciális és indokolt esetekben enyhíteni és feloldani lehetne. Javasolja, hogy a földművelésügyi miniszternek olyan értelemben tegyen az egyesület előterjesztést, mely szerint a vásári alkalmak lehető csökkentésére vonatkozó irányelvek fenntartása mellett egyes felmerülő indokolt esetekben a vármegyék első tisztviselőinek belátására bizza a fennálló korlátozások esetleges enyhítését, amint ezek már a pótvásárok és vásáráthelyezések engedélyezésére is megkapták a felhatalmazást.

Szigeti Pál a háborús rendeletekben foglalt korlátozások fenntartását tartja kívánatosnak, különösen súlyt helyez arra, hogy a vásárok lehetőleg vasárnap tartassanak.

Előadó megállapítja, hogy a szakosztály az előadói előterjesztéshöz ezzel a kiegészítéssel hozzájárul és más tárgy nem lévén, a gyűlést bezárja.

Visszasságok.

Gyakorlati gazda vagyok, szemem nyitva és mégis sokszor, nagyon sokszor kerülök abba a helyzetbe, hogy nem találok feleletet arra: „mert kell ennek így lenni?”

Nagy baj, hogy minden rendelet későn jön ki, amikor annak végrehajtása lehetetlen, ebből önként következik, hogy egyáltalán nem, vagy csak, ugyahogy, lesz végrehajtvá és mivel végre nem hajtható, utórendeletekkel módosítva. Mindennek természetes következménye, hogy nagyon kevesen tartják be a rendeleteket és ezek rosszul járnak, mert az utórendelettel adott kedvezményeket visszamenőleg már nem élvezik. Sokan tehát kívárik a módosítást és ezek előnyben részesülnek. A természetrendelést későn jött. Eleinte a kenyérmag, a holdankint beadandó adógabonán felül, szabadforgalom tárgya volt, adtak-vettek, láncoltak, úgy hogy mire az

adógabona összeszedésére került a sor, már alig volt kenyérmag. Most tehát se adógabona, se szabadforgalom, de annál több az ellátatlan.

Szerény nézetem szerint ki kellene nyomozni (és nem büntetni, de megjutalmazni azt), aki bevallja, hogy kenyérmagtermését eladta és megnevezi, kinek, hová, mennyit adott el. Ha ez ismét tovább adta, a nyomozást folytatni kellene az utolsó vevőig s csak azokat megbüntetni, akik nem vallják be, hová tették kenyérmagtermésüket, mert ezek a határon átcsesempésztek és azokat kellene még megbüntetni, akik fejkvótánál — de emberileg elegendő fejkvótánál, legalább is 12—15 kilónál — többet vásároltak s a többletet nem tudják beszolgáltatni, mert ezek láncoltak, vagy csesempésztek.

E módszer mellett, hiszem, sokkal apadna az ellátatlanok száma, mert sokan vettek kenyérmagot suba alatt, azzal láncoltak, de mégis mint ellátatlanok, várják, hogy az állam lássa el őket.

Kik vettek szabadforgalomban nyiltan vagy suba alatt kenyérmagot? És kik vettek többet, mint a saját szükségletük és miért vettek többet? A láncosok vásároikat össze óriási készleteket, akik aztán az árut, vagy annak egy részét tovább adták, úgy hogy saját szükségletük ha nem is teljesen ingyen maradt nekik, de jóval olcsóbban.

Nagyon sok munkás megkereste fejkvótá-gabonáját, de mert csábította a nagy ár — 1000—1200 korona — és kényszerítette a drágaság, eladta és most ellátatlan. Ezt még menteni lehet a drágasággal és ez alapján nem árt a közéletmezésnek, mert a munkás ellátatlan lett ugyan, de az a nem termelő, aki a munkástól megvette a gabonát, ellátott lett a munkások helyett.

Nagyon sok kis- és nagygazda — teljes tisztelet a kivételnek — számíva a kenyérmag forgalmának és árának korlátozására, nem vetett elég kenyérmagot, de mást: borsót, babot, zabot, árpát, mákot, napraforgót, repcét, kölest, stb. vetett. Elismerem, ez is kell. Az eredmény azonban az, hogy sok nagy gazdaságban nincs meg az alkalmazottaknak kimérendő illetmény, nincs meg a vetőmag, a cselédség, mint ellátatlan szerepel. Ezek a gazdaságok kaptak is vetőmagbuzát 650 koronáért, ugyanakkor kenyérmag helyett termelt egyéb terményüket jóval magasabb áron adták el. Így csak a zab volt métermázsánként 700—1000 korona, nemes vetőmagzab éppen 1480 korona. Tehát 100 kg. nemes vetőmagzab ára 1480 korona, míg 100 kg. nemes vetőmagbuza 650 korona, hol itt az igazság!

En előjegyeztem a Nemesmag R.-T.-nál nemes vetőmagzabot, de lemondottam, mert ha nekem oda kellett adni a nemes vetőmagbuzát 650 koronáért, nem adok zabért 1480 koronát, bármily pergamentpapíron legyen is igazolva a zab nemesége.

Békében a zab ára legfeljebb a buza árának 70 százaléka volt, tehát ha a nemes magbuza ára 650 korona, akkor a nemes magzab árának legfeljebb 455 koronának szabad lenni, mert nem lehet azt mondani, hogy a zab, nemes vagy közönséges, keresettebb, mint a buza, ma legkeresettebb a kenyérmag!

Felette kívánatos, hogy legalább a falusi ellátatlan ne lisztet kapjon, hanem terményt, mert arra a kis korpára állattenyésztési szempontból, ami országos érdek, igazán nagy szükség van.

A malmok köteleztesenék a tüzelő beszerzésére, ha nem képesek, akkor a hatóság lássa el őket tüzevalóval, de elhibázott dolog a szegény népet kötelezni, hogy ha örömi akar, tüzevalót is vigyen, mikor ez nincs s venni nem

ta. Azt ma
delkésre,
örömi akar
felejtették
kenyérre
hanem mag

S ha máz
örüléshez,
m fa kell 100
ne hajtsón
kásakészítő
kg. fa elég
forgalmi ár
olcsóbban
drágán tüz
sokkal olcsó
kénytelen.

Tény, hog
a malomma
adandó, elé
kg.-ot, noha
100 kg.-ot v
kg.-ot, 15 k
szerint 25-5
tehát 30 kg
vágásn fa,
kg.-nál, teh

A tengeri
szetesen a
figyelmén k
ami be volt
a nagy szá
sem kapáltá
nak megfele
hogy irányá
lyen termés

Egyesek j
a tengerirer
községben é
let meg ne
A szegény
volt szaksé
és azt előre
forgalmi r-
nem lát pén
jából már n
akkor semm
sincs meg n
a reá kirótt
arra, hogy
jó szimatua
mert a rend
lakásán bel
megakadály
szimatu X k
a Z község
szani és n
(GOK. 25.60
Miért kell

Lebolyege
kölesönben
szegény nap
száz koroná
pénzt vissza
életszükségle
és pénz köz
nek fekvő tő
tanja voltan
számos emb
kötő keresete
pénzének fe
veszi semmi
sem.

D. PÁPAY - FÉLE OJTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTÉZET R. T. VI. TERÉZKÖRUT 31. TEL. 20-19

Védő és gyógyító savak és ojtóanyagok LÉPPENE, SERTÉSORRÁNC, SERCEGŐ ÜSZÖM, SERTÉSSZEP-
KANIÁ (sertésvész), NÉRIGYKÉR (pocokakór), JÁRVÁNYOS ELVETÉLŐ, SERTÉSHIMLŐ, FERTŐZŐ TŐB-
LÓR, YERWAS, JUMÉMLŐ, TEBERKULOSIS, BAROMFIKÖLÉRÁ stb. ellen. 90376

M

tuó. Azt mondotta egyik munkás erre a rendelkezésre, hogy: „Uram megrendelték, hogyha örölni akarok, vigyek fát a malomba, de elfelejtették megmondani, melyik erdőből.” Ez a kényeztet nemcsak tönkreteszi a faállományt, hanem magát a közérdeket is fölülte rontja.

Ha már a közönségnek kell vinni fát az őrlethez, meg kell állapítani szigorúan, mennyi fa kell 100 kg. őrlethez, de a malom akkor ne hajtson semmi melléküzemet, (olaj, sajt, káskészítő stb.). Így, merem állítani, 18—25 kg. fa elég lesz, ám a malom fizesse meg a forgalmi árat a fáért és ne 40—50 százalékkal olcsóbban fizesse. Most miért is venne a malom drágán tüzevalót, mikor a közönség köteles sokkal olcsóbban vinni, ha nem is köteles, de kénytelen.

Tény, hogy mi annak idején megállapodtunk a malommal, hogy 100 kg. őrlethez 30 kg. fa adandó, elég is volt, meg is őrölték pont 100 kg.-ot, noha friss vágású fát vittünk. Ma, ha 100 kg.-ot viszek a malomba, megőrölnek 85 kg.-ot, 15 kg. lévén a vám, fenti tapasztalat szerint 25 kg. friss fa kell csak; miért kell tehát 30 kg.-ot vinni? Már pedig 25 kg. friss vágású fa, száraz állapotban nem több 18 kg.-nál, tehát száraz fából elég 18—20 kg.

A tengerirendelet a kivétel alapjául természetesen a bejelentett bevetett területet veszi, figyelmen kívül hagyva, hogy nagy területek ami be volt vetve, természetesen nem volt, a nagy szárazság miatt a mag nem kelt, be sem kapálták, tehát nincs termés. Az igazságnak megfelelően nem a bevetett terület kell, hogy irányadó legyen, hanem az a terület, amelyen termés volt.

Egyesek jó előre megszagolták, milyen lesz a tengerirendelet, összevásárolták tengerit más községben és kivitték más községbe. A rendelet még nem volt kiadva, szabad volt a vásár. A szegény munkás pedig adta, mert pénzre volt szüksége, hogy téli szükségleteit beszerezze és azt előre tudta, hogy amit majdan az Áruforgalmi r.-t. átvesz, abból december vége előtt nem lát pénzt. Most aztán a megmaradt tengerijéből már nem adhat le, mert vagy nem marad akkor semmije, vagy éppen a kivett mennyisége sincs meg már. Hogyan adja be most a község a reá kirótt mennyiséget? Senki sem kötelezhető arra, hogy más helyett szolgáltatson be. És a jó szímatuak még külön védelmet is kaptak, mert a rendelet kiadása előtt vásárolt és saját lakásán betárolt tengeri szállítást nem szabad megakadályozni. Saját lakásán! Hiszen a jószímatu X községben lakik, de bizományosa van a Z községben, így könnyű a rendeletet kijátszani és más községbe átvinni a tengerit (GOK. 25.609/1920. sz. rendelet.)

Miért kell ennek így lenni?

Lebélygeztették a pénzt, fele kényszerkölcsönben elvonva, nagyon helyesen. De annak a szegény napszámos embernek, kinek néhány száz koronája volt, igazán méltányos volna a pénzt visszaadni, mert annak az a kevés pénz életszükséglet. Szerény nézetem szerint pénz és pénz között különbséget kell tenni. Ez egyiknek fekvő tőke, másiknak életszükséglet. Szemtartója voltam több esetnek, hogy szegény napszámos ember 300 koronát hozott be, ami pár heti keresete volt s csaknem sirva ment vissza pénzének felével, mert az elismervényt nem veszi semmibe, azért nem tud venni semmit

Sokan vannak azonban, akik nem bélyegeztették le pénzüket, hanem azon szomszédállamokban vásároltak, sajnos, ezekkel nem történt semmi.

A gyapjuelszámolás kifizetése ma sincs meg, miért? Pedig amikor a gyapjut átadták, akkor a korona 100 százalékkal többet ért, illetve jobban állt, mint most. Ha a gazda akkor megkapja pénzét, többet tudott volna érte venni, mert az árak olcsóbbak voltak.

Az adófizetés folyik, kell is, de az adóíveket 1918-tól nem lehet lezárni, eszerint nincsenek keresztülvezetve azok az 1916-beli adóleírások, amelyek művelési ágváltozás folytán állottak elő.

Nagyon sérelmes, hogy a mezőgazdasági üzemből, az alkalmazottak illetménye és a saját szükségletre felhasznált tüzifa után illetéket, illetve díjat kell fizetni a faértékesítő hivatalnak, holott az erdőgazdasági üzemből ez nem fizetendő. Miért?

Lelketlen kufárok állandóan ijesztgetik a népet, ha vásárlásnál drágálja az árut, magam hallottam: „ne drágálja, lelkem, ugy is hamarosan lebélyezik a pénzt, elveszik a felét”, igaz, nem voltam rest az illetőt alaposan lefordítani.

És ez az állandó rettegés a népnél a pénz lebélyegzésétől, ez viszi fel mindennek az árát, mert a pénztől szabadulni akar mindenki, tehát minden árt megfizet. Tudok esetet, hogy ez év áprilisban 20.000 K.-ért vett házhely 80.000 koronán kelt el októberben, ez év elején 40.000 koronán vett ház 120.000 koronán cserélt gazdát — békében előbbinek 2000 korona, utóbbinak 8000 korona volt a forgalmi ára — és ezt nemcsak a korona értékének csökkenése, de legfőképpen a pénz elvételeitől való rettegés okozza.

Tudok eseteket, hogy az illetők a háború alatt összes értékük 74 százalékát hadikölcsönbe fektették s még 2—3 családtagjuk vérzett a fronton, ezek ma akkori hazafiasságukért a rövidtörlőhuzart — hiszem — nem sokáig! Mig mások összes értékük alig 5%-át jegyezték hadikölcsönbe, ezek most nevetnek — adja Isten, hogy nem sokáig!

A földbirtokreform kell, bár már régen történt volna ezen irányban helyes rendezés, egészséges alapon, de csak annak való föld örök tulajdonába most vagy bármikor, aki azt a birtok megterhelése nélkül ki is tudja fizetni és kellően felszerelni, mert kölcsönvett pénzen ma gazdálkodni lehetetlen. Sőt példák bizonyítják, hogy a múltban, amikor normális viszonyok mellett az időjárás sem volt olyan szeszélyes, akkor sem lehetett kölcsönvett pénzen gazdálkodni. Kölcsönpénzen gazdálkodó mindig a kölcsönadónak dolgozik és keres elsősorban; magának keres ugyan, de ritkán talál.

Le kell szegyezni azt is, hogy ma egy mezőgazdasági cseléd természetbeni járandóságának értéke, akár pénzben, akár természetben számítom azt, többet tesz ki, mint amit egy 10 kat. holdas kisgazda tisztán produkálhat a nagy rizikó terhének viselése mellett. Mert ma nagy összegre rug a tételek értéke, amelyeket a mezőgazdasági cselédnél rendszeren értékelni és keresetbe betudni nem szoktak; lakás, épületfenntartás, biztosítás, orvos, gyógyszer, tüzevaló, kéményseprés, adómentesség, legtöbb helyen párbérmertesség (ezeket munkaadója fizeti), cselédbiztosítás, pásztortartás, míg mindezek a 10 kat. holdas gazdát terhelik, egy nagyobb betegség pedig egész évi keresetét is felemészti.

Tessék megnézni, hol legjobb az egészség? Nem a cselédségnél-e? Mert a cseléd mindjárt orvoshoz megy és ingyen orvost és gyógyszert kap. Hol legkisebb a halandóság? Nem a cselédségnél-e? És hol van legtöbb gyermek? A cselédségnél!

Az 1920. évi aratásra leszerződtek a gazdák, egy párra sokkal kevesebbet számítva, mint azelőtt. Közvetlen aratás előtt jött a rendelet és az aratás megkezdésének napján még 70% pár aratót kellett felvenni. Természetesen a szerződött aratók zugolódtak, mert hiszen szerződés szerint nekik volt biztosítva a terület. Sok huza-vona, kellemetlenség, izgalom s a vége az, hogy az anélkül is drága aratásért a gazdának még többet kellett adni, hogy a szerződött aratók a területvesztesség mellett némileg kárpótolva legyenek. Kérjük, hogy az 1921. évi aratásra vonatkozó rendelkezés már most minél előbb, de legkésőbb január havában kiadassék, hogy tudja a gazda és aratómunkás is, mire számíthat és szükség esetén más községben kereshessen aratási elhelyezést. Mert mindenki aratni akar, még az is, aki sohase látott buzatarlót, a tarlón meg sem tud mozdulni, nem tud aratni, kereszteteket rakni. A sok rossz aratás és a rosszul rakott keresztiek folytán bizony-bizony sok mag tönkrement, ami ismét országos kár!

Kívánatos volna, hogy a gyakorlatban élő gazdák írják le bajukat, melyek mindenkinek bajai és amelyeken talán könnyebben lehetne segíteni, ha azokat az illetékes tényezők a gyakorlati élet megvilágításában látják.

(Büdszentimihály.)

Rhédey Lajos
utad. tisztartó.

Heremagkereskedelmünk nehézségei és bajai.

Országunk egész területén ugy a löhere-, mint a lucernamag eséplése javába folyik, egyes vidékeken már el is végezték. Ott, ahol a szénről kellő időben tudtak gondoskodni, vagy ahol a szenet más tüzelőanyaggal tudták pótolni, ezeket a munkálatokat minden nehézség nélkül, igen kedvező időjárás mellett lehetett lebonyolítani. Feltételezhető tehát, hogy a remélhető terméshozamnak ma már jelentékeny része a magtárakban fekszik.

Általános vélemény, hogy közepes magtermésre van kilátásunk, amelyből nemcsak vetőmagszükségletünket tudjuk fedezni, de még fölöslegünk is lesz, még pedig oly mennyiség, hogy számottevő készleteket tudunk majd a külföldnek átengedni. Ily közepes, mostoha gazdasági viszonyainkhoz mérten elég jó termés mellett, midőn a magtermésnek jelentékeny része már készen áll, megütözköve állapíthatjuk meg, hogy a heremagkereskedelem jelenleg nálunk, mondhatni, szünetel. Ha szétmészünk a piacra, heremagot csak elvéve találunk, nincs kínálat, de a kereslet sem nagy s ha itt-ott némi készletet áruba is bocsátanak, értük majdnem megfizethetetlen árat kérnek. Tisztítatlan nyers löheremagért, annak minősége és arankatartalma szerint ma q-ként elkérnek 10—12.000 koronát, lucernamagért 11—12.500 koronát, vagyis egy vagon áruért ma 1—1½ millió koronát kell fizetni és csak ily árat mellett tud ma a magkereskedő némi készletet beszerezni. Ha ehhez most még hozzászámítjuk a kezelési, tisztítási, ólomzárolási és egyéb más költsége-

MAUTHNER ÖDÖN MAGNAGYKERESKEDÉSE
Sűrűnycim: MAGUDVAR. BUDAPEST, ROTTENBILLER-UTCA 33. TELEFON: József 40-43.
VESZ a legmagasabb áron gazdasági magvakat különösen: **löhérét, lucernát és egyéb heremagvakat, fűmagot stb.** Mintákat a mennyiség közlésével kér.

geket, mindenki által könnyen elképzelhető, hogy a vetésre alkalmas, ólomzárólt készletek mily rettentő nagy áron lesznek forgalomba hozva.

Nem egészséges állapotok ezek, az irányító köröknek nem szabad tovább tűnni a heremagkereskedelemnek azt a pangását, nem szabad megengedni — s ez országos érdek — hogy a meglévő fölösleges készletekkel spekuláljanak. Az árukészleteknek visszatartása felette hátrányos a köz szempontjából, mert az így visszatartott áruk rendszerint nem lesznek a kellő időre feldolgozva, nem lesznek kitesztítva, megrostálva, ha arankások voltak, arankamentesítve stb. Ha a készleteket továbbra is visszatartják, piacra nem bocsátják, tájékoztatlanok maradunk, heremagkereskedelmünk nem tudjuk irányítani, nem tudjuk kellő időben megállapítani, hogy a meglévő készletekből lesz-e elegendő jóminőségű áru szükségletünk fedezésére, nem kell-e gyengébb minőségű árukat is visszatartani, nem tudjuk megállapítani fölöslegünket s így a nélkülözhető készleteknek külföldre való kibocsátása elkésve, talán csak a tavasszal történhetik meg.

Általános gazdasági szempontból igen súlyos hiba volna a heremagkereskedelemnek így irányu fejlődését összetett kézzel nézni, ez tarthatatlan, nézetem szerint itt tenni kell valamit.

Hogy heremagkereskedelmünk oly nehezen indul meg, ennek elsősorban a termelő az oka, aki áruját visszatartja azért, mert nincs pénzre szüksége; jobb befektetésnek, gazdaságosabbnak tekinti, ha pénze áruban fekszik, mintha az bankban kamatozna, magatartása tehát nagyon természetes, nem lehet rajta csodálkozni. Másodszor pedig ez állapotnak a vetőmagvak forgalmát lebonyolító kereskedelem az okozója, mert a régi szokástól eltérőleg ez évben nem mentek utána az árúnak, az u. n. „áru felhajtás”-ra az idén nem fektettek súlyt, várják a körülmények kialakulását, a helyzetet bizonytalannak látják, a legutóbbi napokig kis tételekben legfeljebb csak akkor vásároltak, ha az árut helybe hozták és oly gazdákkal állottak szemben, akiktől az árut, bizony sokszor kelletlenül, de meg kellett vásárolniuk a további jó üzleti összeköttetés reményében.

A heremagkereskedelem nálunk szabadabbá van téve, az ország területén belül a forgalom nincs korlátozva, azonban a külföldre kivinni csak kiviteli engedély alapján lehet. A nehézségeknek és bajoknak itt van a kuforrása! Ez fáj ma nálunk mindenkinek, de különösen a kereskedelemmel foglalkozó cégeknek és vállalatoknak. Ha a heremagkereskedelemnek ezt a korlátozást megszüntetnék, határozottan merem állítani, hogy az árukészletek azonnal a piacra kerülnének.

Ezeknek a magvaknak külföldre való kivitele ma igen jó üzlet, a heremagkereskedelemnek ezzel az ágával az érdekeltek szívesen foglalkoznak, könnyen lebonyolítható, nem jár hosszabb ideig tartó pénzbefektetéssel s rövid idő alatt jelentékeny jövedelmet hoz, különösen a mostani időkben, midőn a valuta átszámításával rajta q-kint 6—8 ezer koronát is lehet keresni.

Mint láthatjuk, eltérők az érdekek, más a gazdaközönség, más a kereskedelmi köröké. A gazdaközönségnek is érdeke, hogy vetőmagszükségletét vetési célra alkalmas, jó vetőmaggal tudja biztosítani, érdeke, hogy áruját ilymódon hozhassa forgalomba, mely számításának leginkább megfelel; a heremagkereskedelemmel foglalkozó cégeknek és vállalatoknak érdeke

pedig, hogy a heremagüzletet kisebb utánjárásal, kevesebb rizikóval, befektetéssel bonyolítassák le, ezért a jó üzletnek kínálkozó kiviteli kereskedelmet igyekezzenek mindenáron szabaddá tenni. Hogy ezeket a különböző érdekeket közelebb hozhassuk egymáshoz — véleményem szerint — az alábbi intézkedéseket volna célszerű megtenni:

1. Herevetőmagszükségletünk biztosítása érdekében a forgalomba kerülő lóhere- és lucerna-magvak nagyobb állami ellenőrzés alá volnának helyezendők. Ez a nagyobb, kiterjedtebb állami ellenőrzés abból állana, hogy a tárolt és a feldolgozott készleteket csak akkor lehetne tovább forgalomba hozni (kivéve a viszonykereskedelem), ha azoknak minősége állami bárcával igazolva van. A forgalombahozatal előtt tehát minden áru, minden esetben bemutatandó volna a vetőmagvizsgáló állomásnak, ez intézet tartoznék azokat megvizsgálni mind s aszerint, amint azokat arankamentesnek találja, fehér bárcával, ha kg.-ként pár szem nagyaráknál többet nem tartalmazna s így a vetési célra még alkalmas, tehát megfelel az engedélyes állami ólomzárólt követelményének, piros bárcával ólomzárólná le (megkeresésre ezeket a munkálatokat eddig is elvégezte) és a többit, amit vetési célra alkalmatlannak talál, meg kellene jelölnie, hogy nálunk hasznavehetetlen s le kellene hivatalos pecséttel zárnia már csak avégből is, hogy az ily áru, mint vetőmag, ne kerülhessen a forgalomba. Tisztítható áru, ha nincs is arankamentesítve, nem pecsételhető le. Ha ily módon, úgy a jó, mint a hasznavehetetlen készleteket mind meg tudnánk jelölni, heremagkereskedelmünk irányítása többé aligha okozna gondot.

2. Fehér és piros bárcával ólomzárólt áru addig, míg vetőmagszükségletünket biztosítva nem látjuk, kiviteli engedélyt semmi körülmények között nem kaphat, a lepecsételt, nálunk vetési célra alkalmatlan készletek pedig a külföldre kivihetők akkor, ha a kiviteli engedélyt kérő cég vagy vállalat, az engedély kérelmével egyidejűleg, a közfogyasztás céljára biztosít 6:4 arányban ugyanolyan fajta államilag ólomzárólt vetőmagot; vagyis 60 q lepecsételt áru mellett bemutatott 40 q előre leólmazárólt árut. Az ólomzárólt árukat csak a közfogyasztás céljára lehetne felhasználni s nehogy visszaélések fordulhassanak elő, denaturálni kellene. A denaturálást ugyanolyan fajta maggal kellene végezni, mondjuk festve, mint amilyen fajta mag ólomzárólvá tesz; zsákonként, illetve q-ként e célra elegendő volna kb. 5 gr.-nyi mennyiség, a halomban végzett ólomzárólnál az előterjesztett árumennyiség nagysága szerint annyiszor 5 gr., ahány q-t az kitesz. A denaturálás szükséges, célszerű intézkedés, alkalmazása után nem fordulhatna elő, hogy ugyanazt az árut ólomzárólnál többször is előterjeszték.

3. A kiviteli engedélyek megadása alkalmával kikötendő volna, hogy ha a kivitel kérő cég vagy vállalat az általa leólmazárólt árut vevőközönsége hiányában nem tudná kellő időben elhelyezni, köteles azt a földművelésügyi minisztérium felszólítására azon a napi áron, melyen az ólomzárólnál fogyanatosítva lett, hozzászámítva a kamat, kezelési és raktári költségeket, átengedni oly cégeknek és vállalatoknak, akik áru hiányában nem tudják a náluk vásárló közönséget kielégíteni. Elő fog fordulni, hogy valakinek csak jóminőségű, másnak pedig csak rossz, vetési célra alkalmatlan áruja van,

ily esetekben az a cég, amelynek csak rossz áruja van, reá lesz utalva arra, hogy vagy igyekezzik valahol jó árut vásárolni, vagy üzleti összeköttetést kell keresnie oly céggel, akinek a 2 ik pontban megjelölt arányon felül, jó áru áll rendelkezésre, mert ha ezt elmulasztja, nem lesz módja árujára kiviteli engedélyt szerezni.

Ezek az intézkedések ma szükségesek, más-ként nem tudom elképzelni, hogy lehetne heremagkereskedelmünket az ország érdekében jól irányítani, keresztülvitele nagyban elősegítendő herevetőmagszükségletünk biztosítását, fölösleges készleteink elhelyezéséről pedig kellő időben tudnánk gondoskodni.

Gerhardt Guidó
Kisérletügyi állomásvezető.

LÓTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Döhrmann Henrik.

Az országos lótenyésztés újra való felépítése.

H.

Mindenki tudja, hogy a nagyhangoz hirdetett „többtermelés” be nem következhet mindaddig, míg nincsenek meg annak legfőbb alapkövetelményei. Ez alapfeltételek egyike pedig lóállományunknak a lehetőség határáig való fokozása. Legsürgősebb és legidősebb mezőgazdasági problémáink közt áll tehát az országos lótenyésztés ügye. Ennek az eszmének a szolgálatában írom az alábbi néhány sort is.

A lótenyésztés sikerteljes megindulásához elsősorban is minél több kancára van szükség. Hogy a tenyésztők kezén levő kancállomány milyen kisszámu és hogy miként lehetne ezen könnyűszerrel segíteni, arra Bokor Károly dr., a Köztelek 1920. július 31-iki 31. számában megjelent „A tenyésztésre való kancák megmentéséről” írt megszívlelendő cikkében rámutatott. Mindazonáltal azt tapasztaltam, hogy mind a mai napig nem történt semmiféle intézkedés, hogy a katonaság kezén levő nagyszámu s értékes kancanyag a tenyésztők kezére jusson. Már pedig a cikkirő által ajánlott csereakció biztos sikert ígér. Mindenekelőtt tehát bátorkodom az illetékes körök figyelmét újból felhívni, hogy az ezen irányban szükséges intézkedések tetessek meg.

Magyarország híres lótenyésztő állama volt mindenkor és ló kivitele szép jövedelmi forrást biztosított. Kell, hogy mielőbb ismét így legyen. De általánosan ismert tény, hogy jobb és kevesebb hibával bíró kancák után mindenkor több az eshetőség a jó csikóra, mint öröklődő hibákkal megáldott szülők után. Már pedig természetes, hogy Magyarország különösen a fennfoglalt szomorú állapotok között, nem rendelkezik csupa elsőrangú kancanyaggal. De éppen mivel szükséges, hogy lótenyésztői jó hírnevünket megőrizzük, kell, hogy tenyészanyagunkat alkalmasan összeválogassuk. Évégből azonban tenyészanyagunkat először meg kell ösmernünk és pedig mennyiségileg és minőségileg. Mielőbb fel kell tehát venni az országos lótenyésztési katasztert, feltétlenül törzkönyvezni kell egész kancállományunkat. Így végre tisztán látjuk majd, mennyi jó és silány és milyen fajta, illetve típusu kancánk van. E kataszter alapján be lehetne osztani az országot, véglegesen meghatározott irányú tenyészkörletekre. *

Bokor Károly
következő fejte-
öröklendő hiba-
is bent kellene
terségesen len-
tésből, ámbár
is szükséges h-
én is azt tart-
rosszabb min-
legalább éppen
tartom lóteny-
Mindezek ellet-
cikkirőnél és
katonaság a
ségű kancákat
lőnevelésre, ha-
járás által me-
állatállomány-
be, silányabb-
mékenyületlen-
valamivel lass-
értékesebb, jó-
szabad abba-
több nép elk-
lőállománya a
megcsappant
lótenyésztésre
tenyésztésre
nyésztésre ke-
nem szabad
vétekzetek el-
ban követett
kes kanca el-
és a végén a
lása ugysy me-
zetnek.

Végül érvel-
lett meg egy-
nyunk fajta-
Hiszen tény a
e korcsenyés-
tette lóálloma-
megőrzését.
tenyésztése a
Amerika a ha-
öszervertenyés-
Középeuropát
donságokkal
tenni. Ebben
behozatal ne-
hoz. De még
állatokkal idő-
ebbe a szegé-
ványos nyíró-
renc dr. ismé-
nem lebecsle-
egyetlen bete-
Inditványor-
lom össze rő-
1. Juttass-
anyagot a ga-
2. Vetés-
tési kataszter,
3. Haszná-
kancákat öse-
kat lőnevelés-

nyomt

Ré

Telefon

Folyó évi október hó 1-től kezdődőleg ujonnan termelt, elsőrendű határu, kipróbált és államilag ellenőrzött

sertéspestiselleni szérumot

bármilyen mennyiségben expedíál a

9037

LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELESÉRE R.-T., Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b.

Böcker Károly dr. előbb említett cikkében a következő fejezetre akadtam: „A nem megfelelő, örökös hibákkal bíró kancákat pedig továbbra is bent kellene tartani, hogy egy némileg mesterségesen lennének azok elvonva a tenyésztésből, ámbar ma még a kevésbé értékes csikó is szükséges haladásunkhoz, csak legyen.” Habár én is azt tartom, hogy manap a silányabb s rosszabb minőségű csikó jobb a semminél, legalább éppen oly fontosnak és lényegesnek tartom lótenyésztői jó hírnevünknek megővését. Mindezek ellenére én még messzebb megyek a cikkírónál és azt követelem, hogy *adja ki a katonaság a tenyésztők kezére a rosszabb minőségű kancákat is, de ne használtsanak ezek lónevelésre, hanem — öszvértenyésztésre.* Ily eljárás által megakadályozhatnánk azt, hogy igaz-állományunk szaporításában pangás álljon be, silányabb kancáink se állanak megtermékenyületlenül és mégis növelhetnénk, ha valamivel lassabban is, lóállományunk létszámát értékesebb, jobb származású egyedekkel. Nem szabad abba a hibába esnünk, amelyet a legtöbb nép elkövetett lótenyésztése terén, mikor lóállománya a hosszú háborúsodás folyamán megcsappant — nem szabad minden kancát lótenyésztésre felhasználni, hanem a hibás, lótenyésztésre kevésbé megfelelőket, öszvértenyésztésre kell alkalmazni. Lótenyésztés terén nem szabad már sokat hibáznunk, ugyanis eleget vétkeztek ellene a világháború alatt. A háborúban követett gondtalan tenyésztés, a sok értékes kanca elpusztulása az első offenzívák alatt és a végén a románok pusztító lószákmányolása ugyanis mérhetetlen károkat okoztak a nemzetnek.

Végül érvelhetek a lószvér tenyésztése mellett még egy indokkal, hogy t. i. így lóállományunk fajtailag tisztábban volna megőrizhető. Hiszen tény az, hogy Franciaország és Belgium a korestenyésztése által rendkívül megkönnyítette lóállományának aránylag fajtatisztán való megőrzését. És még egy ok szól a lószvér tenyésztése mellett. Az entente, de különösen Amerika a háború befejezte óta nagykiterjedésű öszvértenyésztése által erre képesítve igyekszik Középeurópát aránylag ősös és igen jó tulajdonságokkal felruházott öszvéreinek piacává tenni. Ebben két baj rejlik. Az első az, hogy a behozatal nem járul hozzá valutánk javulásához. De még nagyobb baj az, hogy az idegen állatokkal idegen betegségek hurcoltatnak be ebbe a szegény országba. És az öszvérek járványos nyirokergyulladására, melyet Hutya Ferenc dr. ismerttetett e lap hasábjain, bizony nem lebecsülendő, lekiacsiolható és nem is az egyetlen betegség.

Indítványomat tehát a következőkben foglalom össze röviden:

1. Juttassák a katonák kezén levő egész kancanyagot a gazdák kezére.
2. Vétessék fel mielőbb az országos lótenyésztési kataszter, törzskönyveztesse a kancák.
3. Használjuk a silányabb, rosszabb minőségű kancákat öszvértenyésztésre és csak a jó kancákat lónevelésre.

Hippolyt.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferenc dr.

Az ojtóanyagok tisztaságának kérdéséhez.

A „Köztelek” 1920. november 6-án megjelent „Meg nem felelő ojtóanyagok” című cikkben foglaltakra vonatkozólag legyen szabad egy-nemely szakszerű felvilágosítást közölnöm.

A cikkben foglalt tényekhez semmiféle szavam nincs; kétségtelen, hogy az az augusztus 30-án készült sertésorbáncellenes I. anyag, melyet a Magy. Kir. Állami Bakteriológiai Intézet október 1-én vizsgált meg, orbáncbacillusokat nem tartalmazott, hanem helyettük staphylococcusokkal volt fertőzve. Hogy ez a kétségkívül sajnálatos körülmény mennyire játszott közre az elhullásoknak létrehozásában, azt a cikkben rendelkezésünkre levő adatok alapján megállapítani nem lehet. Az állatorvosi főiskolának szakvéleménye ugyanis az elhullott malacok heveny sertésorbáncot állapított meg az elhullás okául. Ha tehát az elhullásokat az ojtóanyagok meg nem felelő volta hozta létre, ezt másképpen nem érthetjük meg, mintha felteszszük, hogy a beoltás idejekor más volt az anyagnak összetétele, mint egy hónappal később, az ellenőrző vizsgálat alkalmával. Olyan anyag, amelyikben sertésorbánc ki nem mutatható, sertésorbáncot nem is okozhat: ez világos. Tehát amennyiben az elhullások oki összefüggésben voltak az átküldött orbáncellenes ojtóanyaggal, akkor a beoltás idején, szept. 1-én, abban az inkriminált ojtóanyagban sertésorbáncbacillusoknak kellett élő állapotban helyet foglalniok. Közismertes, hogy teljesen szabványos ojtóanyag mellett is előfordulhatnak ojtási megbetegedések, sőt elhullások is, a legkülönbözőbb körülményeknek összejárásán folytán. Ismeretes pl., hogy a finomabb fajtaú, vagy keresztesztet malacok általában véve a Pasteur-rendszerű orbáncokultúrát rosszul tűrik el; hiszen éppen ez a körülmény terjesztette el az u. n. vegyes ojtásokat, ugy hazánkban, mint a külföldön, Nemkülönbben ismeretes az is, hogy egyéb betegségek által fertőzött falkák ugyancsak rosszul tűrik a védőoltást, de még hogy az orbánc által fertőzött falkák az orbáncos fertőzés lappangási idejében, bizonyos körülmények között túlerősen reagálhatnak egy különben normális olyan ojtóanyagra, amely száz és száz állatnál csakis a normális reakciókat váltja ki. Ez utóbbi körülmény adott alkalmat az u. n. kombinált ojtások kifejlesztésére, amelyeknek lényege az állományok előzetes átszűrőzése és a vakcinának csak azután való alkalmazása.

Mint hogy az ojtás körülményeit, jelesül azon körülményeket, amelyek az állományok erősebb érzékenységét okozhatták, e percben nem ismerjük: egyáltalában nem terjeszkedhetünk ki annak elbírálására, hogy az elhullásokban mennyi szerepe volt az ojtóanyag nem szabványos voltának és mennyi szerepe jutott abban az említett körülményeknek.

Jelen válaszuk megírásában az a kívánságuk irányított, hogy nagy vonásokban megismertessük az ojtóanyag termelésének azokat a momentumait, amelyeknek ismerete szükséges ahhoz, hogy elbíralni tudjuk, vajjon normális, sőt fokozott ellenőrzés mellett ki van-e zárva egyáltalában az, hogy sok ezer lefejtett fiola között

egy bizonyos számú fertőzött fiola is kerülhet-e forgalomba, vagy sem.

A sertésorbáncanyag, mint ismeretes, élő tenyésztet: tenyésztése a virulenciájukban meggyöngyített sertésorbáncbacillusoknak. Előállításuk akként hajtatik végre, hogy egy több literes sterilizált huslevesedénybe bevisszük az orbánc-törzset és bizonyos időre költökemencébe tesszük. A tenyésztési idő elmúltával következik az első ellenőrző próba; ez abból áll, hogy bakteriológiai műfogások segítségével kivesszünk a kész folyadékából néhány cseppet és részben gőrsővíleg, részben tenyésztéssel megvizsgáljuk a tekintetben, van-e bennük a beoltott orbánc-csirákon kívül valamelyes idegen csira. Ezután következik a lefejtés művelete.

Akár mennyire is ismeri a lefejtő egyén a lefejtésnek műszabályait, nem lehet elkerülni azt, hogy a sok ezer fiola közül az egyikbe vagy másikba (talán köhögés útján, talán egy helytelen kézmozdulat miatt) idegen csira ne kerüljön. egyetlen egy módja van e hibaforrás kiküszöbölésének és azt gyakoroljuk is; amidőn a lefejtéshez tartozó összes fiolákat 24—48 órára lefejtett állapotban a költőszekrényben helyezük el. Ez idő alatt u. i. az az 1—2 idegen csira elszaporodik a fiolákban és azokat megzavarosítja, esetleg másképpen megváltoztatja. A fiolák, amelyek a legkisebb módon is eltérnek a többi fiolától, kiselejteztetnek és nem kerülnek elküldésre. Meg kell jegyeznünk, hogy ez a módszer, amelyet ma az összes szakemberek gyakorolnak, ugyancsak nem teljesen biztos. Ugyanis tudjuk azt, hogy vannak gyengített életenergiájú csirák, amelyek csak lassan-lassan kelnek életre, ennélfogva csak a valószínűsége van meg annak, hogy azok az élő fiolák, amelyek az ellenőrző költésből kikerültek és normális átlátszóságnak stb. tényleg teljesen mentesek minden idegen csirától; azonban a gyakorlatban — és a Komlósi-fele eset mindezek szerint ide sorozható — ezek között is 1—2 még esetleg fertőzöttnek bizonyulhat későbbben, noha a fiolák szétküldésekor gyakorolt utolsó ellenőrző szemlélet alkalmával a többitől eltérő tulajdonságokat nem mutatott. De befertőződhet esetleg a kifogástalan anyagot tartalmazó fiola expedálás után is, már a birtokosnál, meg nem felelő helyen és körülmények között való tartás következtében is.

Ha esetleg azt mondaná valaki, hogy miért nem vizsgálunk meg minden egyes fiolát az elküldés előtt, erre válaszunk csak az, hogy ez a vizsgálat másképpen nem volna elképzelhető, mint minden egyes fiolának felbontása útján. Már pedig ugyanaz a hibaforrás, amely a fiolák töltésénél előáll, okozhatná az ellenőrzés céljából megnyitott fiolának újlagos fertőződését is. Mindaddig, amíg nem áll egy olyan módszer rendelkezésünkre, amely mellett a fel nem nyitott fiolának tartalma teljes biztonsággal ellenőrizhető, mindaddig nem zárható ki, hogy a Komlósi-fele esethez hasonló — igaz, hogy igen kevés arányszámban — minden ellenőrzés mellett is elő ne forduljanak.

Addig, míg emberek fejtenek le és emberek vizsgálnak, addig az egyéni hibaforrásokat legfeljebb enyhíteni lehet, de teljesen kiküszöbölni nem. Eppen ennek tudatában lehetőleg igyekezzünk odahatni, hogy az élő orbáncokultúrák megérkezésétől számított rövid időn belül felhasználtsanak. Használati utasításunkban egye-

Bármilyen minta szerinti
nyomatványt nyilv. könyvet
mérésékelt árban készíti a
"PÁTRIA" nyomda r. t.
Budapest, IX., Üllői-út 25.

Répakiemelők

Takarmányfűllesztők

Daráló

Mindennemű talajmivelő eszközök

BÄCHER-MELICHAR BUDAPEST,

Telefon: 28-02.

VI., Teréz-körút 26. szám.

9256

Távíráti cím: „Kultur“.

nesen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a tenyészetek négy héten belül feltétlenül felhasználandók, de addig is száraz, sötét és hűvös helyen tartandók.

Debre László dr.,
a Hungaria Szérumművek
szakvezetője.

A szikesföldök javítása.

(Küzdényi Szilárd eljárása.)

Nemcsak a szaklapok is, de a napilapok is ismét sokat foglalkoznak mostanában Küzdényi Szilárd mérnöknek szikesföldököt javító eljárásával és talajjavító géptalálmányával. Lapunk hasábjain már ismételtelen jelentek meg közlemények Küzdényi kísérletezéseiről, amelyekre való utalással most röviden ismertetjük azt a tervezetet, amelyet Küzdényi a földművelésügyi minisztérium, a vállalkozó nagytőke számára és a mezőgazdasági gépgyárak tájékoztatása végett készített, abban a meggyőződésben, hogy a gazdaközöniséget is érdekelné fogja ez a módszer, amelyet Küzdényi az alföldi kötött talajok termőképességének fokozása érdekében dolgozott ki.

I. Küzdényi talajjavító gépsebadalma. Küzdényi talajjavító gépe feloldalas elű eszközökkel, akár gördülő tárcsákkal, akár csoroszlyákkal a talajból keskeny földszalagokat szel le, azokat kissé oldalt eltolja és azzal apró morzsákra elördöli. Csúpan lazítja és némileg keveri a talajt, anélkül, hogy fordítaná és hogy a felső, humuszos, korhadó növényrészekkel telt, beeredett, porhanyó, jó magháznak való réteget aláfordítaná. Ez a talajművelésmód alkalmas arra, hogy vele a gazda a talajnak a vékony felső termőréteg alatt levő, évszázadok óta összesűrűsödött, tömörre összecementeződött második réteget gazdaságosan fellazítsa, a humuszos, beeredett felső rétegből jó termőfölddel keverje.

Küzdényi talajjavító géptalálánya a végzendő munka természetéhez mérten alkalmazható a talaj legfelső kérgének felaprózására kézierőre is, vagy pedig mélyebb művelésre állati erőre, nagyobb gazdaságnál célszerűbben már traktorvontatásra, vagy még gazdaságosabban kétgépes vontatásra. Küzdényi géptalálánya szerint a különböző alternatíváknak megfelelően többféle típusban fog előállíthatni; egyelőre csúpan a késes alternatívák vehető használatba és azok is az állati vontatásra csúpan mintegy 30 cm. mélységig, némely traktorvontatási rendszerhez mintegy 60 cm. mélységig és a két gözgépes vontatású rendszerhez mintegy 80 cm. mélységig.

II. Küzdényi szikesföldököt javító eljárása. A szikesföldök javítására Küzdényi kilenc évi kísérletezéseinek és tanulmányainak eredményeként a következő eljárást állapította meg:

1. A belvizek lecsapolása előzőleg a legtekélyesebben elvégzendő. A belvizelecsapoló hálózat kiépítése azonban elkerülhető, ha a megjavítandó területnek a teljes vizgyűjtő medencéjét vehetjük egységes terv szerint a Küzdényi-féle talajjavító kultúra alá. Ez esetben a vízválasztóknál, tehát a legmagasabban fekvő talajokon kezdve meg a mélyművelést és fokozatosan haladva a mélyebben fekvő területek felé, az alsó területek nem lesznek felülről jövő vizektől elárasztva, hanem minden terület magába raktározza a reá eső csapadékot.

2. Ezek a nagyon kötött talajok Küzdényi gépjével, tehát fordítás nélkül, igen nagy mély-

ségre mesterségesen fellazítandók, hogy a téli időszak összes csapadéka beleférjen a talajba, anélkül, hogy a talajban olyan mértékűvé válnék az átmedvesedés, hogy attól a talajalkatrészek folyós péppé feloldódhatnak.

3. A talaj felső kérgő felszíni trágyázással, lehetőleg istállótrágyával, vagy akár műtrágyázással, legcélszerűbben gipszszéssel, meszeszéssel, esetleg hamuval, ugyszintén korhadó szerves anyagokkal, leghatásosabban tehát zöldugarral, laza, porhanyó termőföldde átalakítandó, nemcsak azért, hogy a fiatal növény életére kedvező magházat kapjunk, hanem azért is, hogy a talajfelszint az időnkénti csapadék elnyelésére alkalmassá változtassuk.

4. A mesterségesen fellazított altalaj helyesen alkalmazott vetésforgóval időnként tartós, vastag, lehetőleg évelő gyökérrzel gazdagon behálózandó. Legcélszerűbbek erre a célra az évelő takarmánynövények, köztük elsősorban a lucerna.

5. Az ilyen, a kérgesedésre hajló talajokon ekével szántani sohasem szabad későbbben sem, mert az eke minden szántás alkalmával az alsó nyers, koloidos földet hozza felszínre, mely ott az esőtől feloldódik és elkérgesedik. Az istállótrágya az ilyen talajba alászántva, abban, a levegőtől elzárt állapotában, csúpan rothadni fog, amivel a talaj koloidtartalma szaporodik. Küzdényi talajjavító gépe az ekével ellentétben a trágyát és a többi felszíni korhadó növényrészeket akként keveri a talaj legfelső rétege közé, hogy ott, vagy a rothadásnak, mint a korhadásnak a folyamata egymás környezetében egyidejűleg folytatódják.

6. Küzdényi talajjavító eljárása lehetővé teszi, hogy a gazda a talajműveléssel kapcsolatosan sikeresen alkalmazzon minden olyan termésközpontú módszert, amelyre a tudomány és a gyakorlat eddig rávezettek.

7. Ez az eljárás, ha azt az évek folyamán időnként szakszertően megismétlik, alkalmas arra, hogy bármely talajt fokozatosan megjavítson.

Küzdényi javaslata szerint eljárásának kihasználására külön vállalkozások alakulhatnak, amelyek bekapcsolódnának a földbirtokformba olyan módon, hogy az állam nagyobb termésközpontú javítást igénylő földterületeket adna át az illető részvénytársaságnak megjavítás végett. A részvénytársaság ezeket a területeket záros határidő alatt saját költségén és saját üzemében megjavítaná és a megjavított területek bizonyos százalékát az államnak parcellázás céljaira visszaadná, bizonyos százalékra pedig a javítási költségek ellenértékéért tulajdonában maradna. De ilyen vállalkozás bekapcsolódhatna a magyar Alföldnek napirenden lévő erdősítési akciójába is hasonlóképpen.

Küzdényi talajjavító eljárásának kihasználásával lehetne a községek birtokában lévő közlegetők fokozatos megjavítása is vállalkozni, ha a javítás ellenértékéért a megjavított területek bizonyos százaléka a vállalkozók tulajdonába menne át. Ilyen területek Debrecen, Szeged, Kisújszállás stb., általában az alföldi községek közlegetői és egyéb termésközpontú területei. Hasonló feltételek mellett nagyobb egyházi, hitbizományi és más uradalmi termésközpontú területek megjavítását, belvizelecsapoló társulatok árterületeinek belvizmentosítását és termőföldde átalakítását stb. is el lehetne vállalni, de csak az egész

vizgyűjtő területen egységes talajjavítási terv szerint való munkáltatás mellett.

Végül célszerűnek tartaná, ha talajjavító eljárásának bemutatására községenként kisebb-nagyobb mintagazdaságokat állítanának fel, aminek anyagi feltételeit szintén meg lehetne oldani.

Hogy Küzdényi talajjavító eljárása széles körben kipróbáltassék és az alföldi gazdák között általános elterjedjen, hogy a vidékenként különböző talajnemekre megfelelően legyen alkalmazva és hogy a körülményekhez alkalmazkodó géptípusok álljanak a gazdaközöniség rendelkezésére, ebből a célból szükséges volna, hogy az állam is hozzon áldozatokat. Így állami feladat volna a géptípusokkal való kísérletezés, mintagazdaságok létesítése, szikjavító kísérleti telepek felállítása a szikes talajok különféle nemein (pl. Kalocsán, a tervezett Duna-Tiszacsatorna mentén, Ujszászon, a Hortobágyon, Mezőturon, Békéscsabán, Szegeden).

Uj rendeletek.

(A házhelyek kijelölése. — Bérbeadott földek után járó földadó fizetése. — Idei burony szállítás. — A jövedelemadó és vagyonadó előzetes jelzölési biztosítása. — A sérült postapénz kicserélése. — Az utipoggyászvizsgálat új rendje. — Mezőgazdasági bizottsági tagok választására jogosultak névjegyzékének összeállítására a fővárosban. — A vasúti díjszabások hirdetése. — A házi esetledek betegbiztosítási járuléka. — Szállítási igazolványi könyvszer a makói vöröshagymára.)

A házhelyek kijelölése.

A földművelésügyi miniszter november hó 25-iki 66.666. számú rendeletével intézkedett a házhelyek kijelöléséről szóló rendelkezések végrehajtása tárgyában. A rendelet értelmében a házhelyek kijelölésénél a községi elöljáróság részben pedig a községi képviselőtestület végzi a hatósági teendőket. Az elöljáróság teendőit rendszerint a bíró és jegyző együttesen látják el, akik mellé a képviselőtestület még egy elöljárósági tagot jelölhet ki, vagy az elöljáróság teendőit külön küldöttségre is bízhatja, amely három, öt, vagy hét tagból áll és a község olyan lakosai közül választandó, akik a házhelyrendező eljárásnál előreláthatólag nem lesznek anyagilag érdekelve. Ilyen küldöttség főleg akkor választandó, ha éppen a községi elöljáróság tagjaira nézve forog fenn anyagi érdekelttség.

A házhelyekre jelentkezők összeírása céljából a községi elöljáróság sürgős határidővel köteles kitűzni. E határidőn belül a jelentkezőket három csoportban kell külön-külön összeírni. Az első csoportba teendők a hadirokkantak, hadiözvegyek és felöltött hadiárva, a második csoportba a mezőgazdasággal foglalkozó önállóan kereső önjogi férfimunkások és ugyanilyen törpebirtokosok; a harmadik csoportba pedig azok a családok sorolauók, akik az előző csoportokba nem tartoznak és abban a községben, melyben házhelyet kérnek, legalább 10 évi óta állandóan laknak s akiknek rendes, tisztességes keresetük is van. Ha a megszereshető területek előreláthatólag csak az első csoportban tartozók részére jut házhely, ugy a második és harmadik csoport összeírása mellőzendő. Külön kimutatásba kell foglalni azokat, akik más község határában volnának házhelyhez juttathatók. A községi elöljáróság az elkészült és lezárt összeírást az ecélből összehívandó képviselőtestületi ülés elé tartozik terjeszteni, amely az elöljáróság javaslata alapján dönt arról, hogy az összeírtak közül kik és milyen sorrendben érdemesek házhelyre. A képviselőtestület határozatát három napra közszemlére kell kitenni s ezután nyolc napon belül az érdekeltek az elöljáróság útján a fészolgabirohoz felebevezhetnek, aki legkésőbb 14 nap alatt végérvényesen dönt. Ha olyan összeírtak is vannak, akik más község határában volnának házhelyhez juttathatók, a rájuk vonatkozó iratokat át kell tenni ahhoz a községi képviselőtestülethez, melynek határában az igényelt terület van.

A községi elöljáróság az összeírási eljárás folyamán köteles kipuhatolni, kik volnának hajlandók házhelyek céljára alkalmas ingatlanukat önkéntes magánügylet útján átengedni. A községi elöljáróság hékés uton magánegyezséget kísérel meg az ilyen tulajdonosokkal s az eredményt írásba foglalja. Ha egyezés nem jön létre, akkor

az elöljáróság jelennek min a jár bizottságnak a hely bizottság kizárása kérti lehet, ha a helye hiábalvána

A házhelyrendező bíró intézkedik. A jelölti ki s a fész együtt állapítja a községet és az értesíti, hogy a küldhessék. A hájárás alkalmával maga mellé választ meg, hogy kik legyen egy-egy együttvéve menn a községben szok de 600 négyzetögl

A bizottság állmas terület mil volna megszeres sorban méltányos pedig ez meghius adatekkel és saja a földművelésügyi ségben az ingatta zett vételárban,

fizetendő évi jára megállapítása azo esetben egyelőre pénzben vagy állapítandó meg. hírré létei vegeit, egyezés ellen az szóbehleg ellenem nem jelentettek k nosa is hozzájárul nai megkezdhető, bizottság elnöke a végeit a földmü csúpan az ingatta egyezés, a község dezó-bizottság eln talanni az ellend bírósághoz juttatj

Ha egyezés ne jegyzőkönyvet ves valamint saját ja a földművelésügyi költségeit külön

Bérbeadott föl

Az egyes adó tetéze alkalmával intézett kérdézők hogy a f. évi f. földek után járó tételben a követke

A hivalkozott t kezdve az egyes sítési járulékot a összege után ke Haszonbérlet eset emelése folytán a járuléka a talaja közötti viszonyba

Ez a szabály á elött kötött haszo a szerződés tartá időközben bármel volna. Bshhez képes kikötött vagy id haszonbérlet össze gános jövedelmi p ápolási pótdóváv sági pótdóvok arát

Hányadrészes á járulékaikat arát nosnak megtéríté podása semmis. E folyamán változá az a haszonbérlo havának elsőjeig

Ide

A közlelemezési rendelete értelmé szállítvány szállit a három méterm

"Terra" MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Balaton-utca 46. szám. Lipót-körut mellett.
Levélcim: Budapest, 5., Tőzsde, Postafiók 39.

SZALLIT ÉS VÁSÁROL: szőszöbűkkönyvt és mindennemű gazdasági és kerti
Legmodernebbül berendezett tisztító és osztályozó telep.
Paprika-osztály. Gyógynövény-osztály.

Telefonszám 34-92 és 32-88.
Sürgőnycim: „TerraMag Budapest“.

**MOTO
MAR**
Budapest, V.

az előjáróság jelentést tesz a képviselőtestületnek, melynek után a járási főszolgabíró a házilyrendező bizottságnak a helyszíre való kiszállását kéri. E bizottság kiszállását az egyezség megkötése nélkül is kérni lehet, ha a békés megegyezésre való kísérlet már eleve hiábavalónak látszik.

A házilyrendező bizottság kiszállása iránt a főszolgabíró intézkedik. A bizottság elnökét a törvényszék elnöke jelöli ki a főszolgabíró a kijelölt bizottsági elnökkel együtt állapítja meg a kiszállás hatánapját, amiről a községet és az érdekelt ingatlan tulajdonosokat idejében értesíti, hogy a kiszálláshoz gazdasági szakértőket kiülthessék. A házilyrendező bizottság a helyszíni eljárás alkalmával tanácsadás céljából az érdekeltékből maga mellé választmányt is alakíthat. A bizottság állapítja meg, hogy kik juttatandók házilyhez, hogy mekkora legyen egy-egy házily s hogy a házilyek céljára együttvéve mennyi területre van szükség. A házilyek a községek szokásos belsőségei ragyságához igazodnak, de 800 négyzetméterig rendszerint nem lehetnek nagyobbak.

A bizottság állapítja meg, hogy a házilyekre alkalmas terület mily ingatlanokból és milyen mértékben volna megszerelhető. A bizottság a felek között elősorban méltányos egyezséget tartozik megkötölni, ha pedig ez megkötésül, vagy a vitás kérdéseket a kellő adatokkal és saját javaslatával felszerelve döntés végett a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel. Az egyezségben az ingatlan ellenértéke vagy készpénzben kifejezett vételárban, vagy készpénzben vagy terményben fizetendő évi járadékban állapítható meg. Az ellenérték megállapítása azonban egy évre el is halasztható, mely esetben egyelőre és átmenetileg a házilyért készpénzben vagy terményekben fizetendő évi haszonbér állapítható meg. A létrejött egyezséget a bizottság közhírré tétel végett bejelenti a községi előjáróságnak s az egyezség ellen az előjáróságnál 8 napon belül lehet szóbelileg ellenmondást bejelenteni. Ha ellenmondást nem jelentettek be és az igénybevett ingatlan tulajdonosa is hozzájárul, akkor az egyezség végrehajtása azonnal megkezdhető. Ha ellenmondás érkezett be, úgy a bizottság elnöke az iratokkal javaslatával együtt döntés végett a földművelésügyi miniszter elé terjeszti. Ha csupán az ingatlan vételárát nézve nem jött létre megegyezés, a községi előjáróság az iratokat a házilyrendező-bizottság elnökéhez teszi át, aki azokat haladéktalanul az ellenérték megállapítására illetékes vegyes bírósághoz juttatja.

Ha egyezség nem jött létre, a házilyrendező-bizottság jegyzőkönyvet vesz fel a vitás kérdésekről s az adatokat, valamint saját javaslatát, irásba foglalva, döntés végett a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel. Az eljárás költségeit külön rendelet fogja szabályozni.

Bérbeadott földek után járó földadó fizetése.

Az egyenes adókra vonatkozó f. évi XXIII. t. c. ismeretese alkalmával már közöltük ugyan, de több hozzánk intézett kérdésre válaszul, most újból megírjuk, hogy a f. évi XXIII. t. c. 90. §-a a haszonbérbeadott földek után járó földadó és pótlékainak fizetése tekintetében a következő rendelkezéseket tartalmazza:

A hivatkozott törvény cikk 89. §-a szerint a f. évtől kezdve az egyesített állami földadót és földtehermentesítési járulékat a kataszteri tiszta jövedelem tiszteres összege után kell 20%-os adókulcs szerint kivetni. Haszonbérlet esetében — a 90. § szerint — a földadó emelése folytán előálló egész földadótöbblet és minden járuléka a tulajdonos (haszonélvező) és a haszonbérlet közötti viszonyban a haszonbérlet terhelé.

Ez a szabály áll minden f. évi szeptember hó 4-ike előtt kötött haszonbérleti szerződésre, még akkor is, ha a szerződés tartama alatt a kikötött haszonbérlet összege időközben hármely okból vagy bármely címen emelkedett volna. Néhéz képest a fennálló haszonbérleti szerződésben kikötött vagy időközben felment és érvényben lévő haszonbérlet összege a földadótöbblettel, az erre eső általános jövedelmi pótdadóval, az erre eső országos betegápolási pótdadóval, valamint a községi és törvényhatósági pótdadók arányos összegével emelkedik.

Hányadrezes bérlet esetében a földadótöbbletnek és járulékaik arányos részét tartozik a bérlet a tulajdonosnak megteríteni. A feleknek ezzel ellenkező megállapodása semmis. Ha a haszonbérlet személyében az év folyamán változás áll be, a fent körülírt adótöbbletet az a haszonbérlet viseli, aki a birtokot a f. év október havának elsőjéig birta haszonbérbe.

Ideai burgonya szállítása.

A közlemezési miniszter november 25-iki 79.012. sz. rendelete értelmében a zárt területekről minden burgonyaszállítvány szállítási igazolvány kényszer alá esik, tehát a három métermázsát meg nem haladó burgonyamennyiségek is, amelyeket eddig a f. évi június 21-iki 40.100. számú közlemezési miniszteri rendelet mentesített a kötelezettség alól. Ezentúl a zárt területekről magánfelek címére kizárólag saját háztartási célokra szolgáló saját termésű vagy termelő rokonoktól ingyen ajándékba kapott kisebb burgonyamennyiség szállítható, amely tíz métermázsát meg nem haladó szállítványra a szállítási igazolványt a feladóállomásra illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság állítja ki.

A jövedelemadó és vagyonadó előzetes jelzálogi biztosítása.

Az igazságügyminiszter 44.341. számú rendeletével utasította a telekkönyvi hatóságokat, hogy a pénzügyigazgatóságok megkeresésére az 1920. évi XXIII. t. cikk 29. és 66. §-ai értelmében soronkívül intézkedjenek a megjogerősen ki nem vetett, de veszélyben forogó jövedelem- és vagyonadótervezéseknek az adóköteles fél ingatlanain a veszély igazolása nélkül való jelzálogi biztosítása iránt, azonban az ingatlan végrehajtását a jogerős kivétel befejeztéig nem szabad elrendelni.

A sérült postapénz kicserélése.

A pénzügyminiszter november 25-iki 107.000. számú rendelete szerint a kopás folytán használhatatlan, de különben teljesen egész 20, 10 és 5 koronás postapénzeket a postatakarékpénztár vagy bármely állampénztár teljes névterékükben kicseréli. Elrontott pénzjegyek kicserélése felett a pénzügyminiszterium határoz, az ilyen pénzjegyek kicseréléseért darabonként egy korona illetéket kell fizetni. Sérült vagy hiányos pénzjegyekért a sérülés arányában terítést számíthatnak, oly módon, hogy az illető pénzjegyet száz egyenlő részre osztják és minden hiányzó négyzet részében az illető postapénz névterékének század részét vonják be a beváltásnál.

Az utpoggyászvizsgálat új rendje.

A kormány rendelkezése folytán f. hó 1-től kezdve az utasok kézi- és személypoggyászatát a közlemezési miniszterium idevonatkozó rendelkezései szempontjából kizárólag a rendőrség és a csendőrség fogja, lehetőleg a kiinduló állomáson ellenőrizni, illetve átvizsgálni.

Mezőgazdasági bizottsági tagok választására jogosultak nevezésének összeállítására a f. évben.

A földművelésügyi miniszternek lapunkban részletesen ismertetett, a mezőgazdasági bizottsági tagok választására jogosultak összeírása tárgyában kiadott 113.300. számú rendelete értelmében f. hó 5-ig össze kell írni mindenütt a választói jogosultsággal bírókat, miért is Budapest székesfőváros tanácsa 115.347. számú hirdetményével ez uton is felhívja a főváros területén lakó gazdákat, hogy amennyiben érdekképviseleti választójogukat Budapestben kívánják gyakorolni, jelentkezzenek legkésőbb f. hó 10-ig összeírva vegett az illetékes kerületi előjáróságnál.

A vasúti díjszabások hirdetése.

A kereskedelemügyi miniszter 74.472. számú rendelete értelmében f. hó 10-től kezdve a vasutak díjszabási hirdetményeit ismét a Vasúti és Közlekedési Közlöny fogja hivatalosan közzétenni s a Budapesti Közlönynek e célra való 1919. évi 6. sz. óta történt vagylagos felhasználása megszűnik.

A házi cselédek betegségbiztosítási járuléka.

A f. hó 13-iki 9522. M. E. számú kormányrendelet a múlt évi 5400. M. E. számú kormányrendelet módosításával f. hó 1-től számítható érvényesül a házi cselédek (háztartási alkalmazottak) betegségbiztosítási járulékat, átlagos napibérek 2/0-ról annak 1/0-ra mérsékl. Észertint a kiene napibérosztály szerint a napi biztosítási járulékat 4, 6, 10, 14, 16, 20, 24, 28 és 30 fillér, illetve a heti biztosítási járulékat 24, 36, 60, 84, 96, 120, 168, 270 és 320 fillér.

Szállítási igazolványi kényszer a makói vöröshagymára.

A közlemezési miniszter 75.188. számú rendelete értelmében a makói körzetben a 67.300. számú rendelettel zár alá helyezte (Csanád, Csongrád, Bihar vármegyében és Arad megye eleki járásában termelt) vöröshagymát az említett körzetből kizárólag csak az 1918. évi 5671. M. E. számú kormányrendelettel rendszeresített szállítási igazolványok felhasználásával szabad kiszállítani.

A gazdaközönség köréből.

A termésrendelet hibái.

A *Köztelek* 46. száma helyes és tárgyilagos kritika alá veszi a termésrendelet módosítását; nem foglalkozik azonban az új gabonarendelethez egy intézkedéssel, amely mindazokban, akiket igazságtalanul sújt, ismét csak jogos elégtelenséget fog kelteni.

Az új termésrendelet értelmében, ha valaki adóterményét sem buzában, sem rozsban, kényszerben, árpában vagy tengeriben nem tudja beszállíttatni, akkor tartozik minden hiányzó métermázsá helyett 2000 korona megváltási összeget az Aruforgalmi R.-T.-nél a felhívástól számított 15 nap alatt befizetni.)

Ez a rendelkezés kirívó igazságtalanság! Azokat a gazdákat sújtja újabb megterheléssel, akiknek önhibájukon kívül semmiféle terményből sem termett feleslegük. De ez még a jobbik eset, mert igen sok olyan gazda is van, akinek nagy hiánya van ezekben a terményekben és azt kénytelen drága áron beszerezni akkor, mikor jövedelme a rossz termelés miatt jóformán alig van. Ezek a gazdák arra vannak kényszerítve, hogy a mai rossz valutaviszonyokkal súlyosított adósságokkal terheljék meg magukat.

Mintha nem lenne elég ez a kénytelen adósság ezeknek a szerencsétlen, a természet mostohaságától sújtott gazdáknak, most maga az állam is hozzájárul, hogy még nehezebben tudjanak megbirkózni a rájuk nehezedő bajokkal. Ugyanakkor pedig azoknak a szerencsés gazdáknak, akiknek adógabonájuk beszállítása után még marad feleslegük, meg adja ezekre a feleslegekre a magasabb árakat.

Az állam tehát a közszükségletekre nem onnan akar venni, ahol még van, hanem onnan, ahol nincs. Ez az eljárás nemcsak teljesen igazságtalan, de ellenkezik a közellátásnak mindig erősen hangoztatott nagy érdekeivel is és a nemzeti termelésnek szintén folyton hangsúlyozott fontos érdekeivel is. Mert ha ezekre a rossz termés miatt adósságcsinálásba kényszerített gazdákra még ráadjuk a pénzbeli beszállítás terhet is, akkor a jobbik esetben megvonjuk a lehetőséget, a pénzbeli eszközöket tőlük, hogy birtokukat minél termelőképesebbé tegyék; rosszabbik esetben pedig egyenesen a tönkremenés szélére visszük őket és ezáltal nemzeti szempontból megbízható erőket gyengítünk le, vagy semmisítünk meg, ami még sem lehet állami és nemzeti érdek.

Mindezeknél fogva mi itt vidéken ezt a kormányrendeletet egyáltalán nem tudjuk megérteni és nagy köszönettel vennők, ha ennek magyarázatát, indoklását alkalmunk volna megismerni. Van annyi áldozatkész hazafiság bennünk, hogy ha meggyőződünk annak elkerülhetlen és közérdekű szükség által indokolt voltáról, még az igazságtalanságba és logikátalanságba is bele tudunk nyugodni.

Azt már csak mellékesen jegyzem meg, hogy az állam egy mm. buza helyett 2000 korona

*) Kérdéses soraink írásakor még nem ismertük a rendelet szövegét és annak elfogásolt intézkedését. Azóta már ismételtén foglalkoztunk lapunk hasábjain a rendelet valamennyi sérelmes intézkedésével, amelyeket az OMGE közgazdasági szakosztálya és igazgató-választmánya is a legteljesebb mértékben helytelenített. Mindazonáltal készséggel helyet adunk ezeknek a panaszos soroknak, amelyek a gazdaközönség körében kialakult felfogásnak adnak kifejezést. Szerk.

MOTOR-ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ

Budapest, VII., Erzsébet-királyné-út 87. szám.

Gyártunk: **SZIVÓGÁZMOTOROKAT ÉS SZIVÓGÁZLOKOMOBILOKAT**

9282

Generátorjaink faszénnel, avagy kukoricacsutkából égetett szénnel is tüzelhetők.

Motorok átalakítását szivógázüzemre, gépek szakszerű javítását vállaljuk.

ellenértéket követel akkor, mikor ő a beszo-
gáltatott buziért 500 koronát fizetett méter-
mázsánként, mit most megtold 300 K. pré-
miummal.

A terményhiányokkal küzdő gazdáknak
ezenkívül még egy panaszu van. Az összes
termények zár alá vannak véve és a ható-
ságok mindaddig nem adnak vásárlási és
szállítási engedélyt, amíg a kivetett termény-
mennyiségek beszozártatva nincsenek. A leg-
több gazdaság — legalább a mi vidékünkön —
kénytelen cselédeknek buza helyett részben ten-
gerit is konvencióba mérni és sertésállományá-
nak eltartására is tengerire volna sürgős szüksége.

Beszerezni azonban a zár alá helyezés miatt
nem tudja és így ki van téve annak a vesze-
delemnek, hogy gazdasági cselédeit, állat-
állományát eltartani nem lesz képes, minek
következtében gazdasági üzemében a legnagyobb
zavarok és fennakadások fognak beállni.

Mindig azt halljuk és azt olvassuk, hogy az
ország érdekében dolgozni és termelni kell
fokozott erővel. Mi gazdák, teljesen átérzük
és megértjük ezt, dolgozni és termelni akarunk
mentől többet, mentől jobbat.

De, hogy ezt kedvvel és ambícióval tehesük,
elsősorban igazságos, méltányos, részrehajlatlan
elbánást kérünk; azután kérjük azt, hogy az
állam elhibáztott intézkedéseivel ne tegye még
nehezebbé, sőt lehetetlenné gazdasági üzemünk
fenntartását és fejlesztését, mert akkor legjobb
akarattunk hiábavaló lesz és a termelés nagy
közérdeke fog kiszámíthatatlan károkat szenvedni.

Szuhányi Ferenc,
a Csonka-Szatmárvármegyei
Gazdasági Egyesület elnöke.

Jóvátétel.

Jön a nagy leszámolás. Vagyonadókivetésben
akarják az óriási hadisarcot ledegni. És ostor-
hegyen megint csakis a gazda áll és tartja a
háta. A telekkönyv és a kataszteri birtokok
olyan nyilvántartás, amely minden külföldi tőkés-
nek jelzőként felajánlva, milliárdokra rugó
államkölesont biztosít és fedez.

Hát ez helyes is! Ha a haza sorsán csakis
ezen az uton lehet segíteni, akkor nincsen ez
országban egy olyan gazda sem, aki örömmel
ne ajánlaná fel vagyonságait hypothékumnak.

Amde ebben az országban nemcsak gazda
lakik! Itt az iparos és a kereskedő aránylag
nagyobb vagyont szerzett, mint a gazda és ezek
az adózásban, emberemlékezet óta, soha sem
fizettek megfelelő arányu hozzájárulást.

Mindig saját bevállalás alapján lett az ő tőke-
kamata adójuk s kereset- és jövedelemadójuk
kivétel.

Tanu erre minden pénzügyigazgatóság, hogy
csak a váltók perlése után lettek ezek az
emberek tőkekamatadóval utólag megterhelve.
Jövedéki kibágásért, elitkolásért egyetlen egy
kereskedő vagy iparos nem lett megbüntetve és
hamis bevállalásért itt senkit sem vontak felelősé-
gre.

Es mi lesz most?

A románok megszállása hatósági igazolás szer-
int az egész gazdaközönséget anyagilag annyira
megrontotta, hogy még a jövő termésre is kihat
az igavonó jászágok és gazdasági eszközök
hiánya.

A pótlás pedig az óriási drágaság miatt egész
vagyonokat vesz igénybe, hogy ismét rendes ke-
rékvágásba hozzassuk a mezőgazdaság művel-
ését.

Itt kérjük mi gazdák a jóvátételt!

Az állam majd elintézi ezt diplomáciai uton az
antant jóvátételi bizottságával, de mi országunk

az igazság és jogegyenlőség alapján magunk
között kérünk jóvátételt.

Ha kell, mindannyian odaadjuk ingatlanainkat
jelzőlog gyanánt az államnak, amde az évi tör-
lesztést fizesse meg a forgalom és ne a termelés.

Tudják be a gazdának a vagyonadóban a
rekvirálások összegét elsősorban, másodsorban
pedig az igazolt károk tételeit, amit nekik oko-
zott az ellenség a megszállás alatt, vegyék ezt
mindjárt tényleges résztörlesztésnek és adóz-
tassák meg a pénzt bárhol is van az és bárhol
van elrejtve, egy adóim alatti leírásban, amit a
legigazságosabb és egyenlő fizetésteljesítést.

Az állami törlesztéses kölcsön összegét pedig
fizesse meg nemcsak a birtokos és tulajdonos,
hanem fizesse meg a kereskedő és iparos is az
igazság és egyenlőség alapján.

Ez lesz egy jóvátétele a sok évtizedekem át
meghonosult hibás adózási rendszernek, amely
csak a gazdát, csak a földművest terhelte, mint
mostoha gyermekét az államnak és dédelgette,
cirógatta az ipar és a kereskedelmet, mint édes
gyermekét Magyarországnak!

Tiszafüred.

Veisz Gáspár.

A Nyukosz földbérleti akciója.

A háború és az utána következő zord idők
érzékenyen sújtották a nyugdíjazott tiszteket, a
házért elesett hősök özvegyeit és apa nélkül
maradt árváit. A szegény, megtépzott Csonka-
Magyarország kormányja által fizetett nyugdíj a
megélhetéshez nem elegendő. Sajnos, az állam
már olyannyira kimerítette minden anyagi segít-
ség lehetőségét, hogy a Nyukosz, élén Lukachich
Géza báró altábornagygyal, nem is vár és nem
is kér a kormánytól több támogatást.

A Nyukosz elnöksége már eddig is sokat tett,
hogy a rokkant és nyugdíjas tisztek szomorú
anyagi helyzetén javítsanak és azoknak igazán
nehéz megélhetési lehetőségén segítsen. Am a
kedvezményképpen kiszolgáltattott élelmiszerek
egy magukban nem elegendők a háztartás el-
tartására, ezt is csak a hivatásos nyugdíjasok
kapják. Nem kapnak természetbeni ellátást a
tartalékos rokkant tisztek, kik hivatásuk által
biztosított megélhetésüket, testi épységüket vesz-
tették el a háború alatt és ezeknek özvegyei
és árvái. A kis nyugdíjra utalt rokkant tiszteken,
ezeknek a legkégyetlenebb nélkülözésre itél
özvegyein és kenyérkereső nélkül maradt árváin
akar a Nyukosz segíteni most megindított or-
szágos akciójával.

A Nyukosz terve és az ország gazdatársadal-
mának összességéhez intézett kérelmének tárgya
az, hogy a földtulajdonosok és bérlők földet enged-
jenek át haszonbérbe a Nyukosznak. Földet
akarnak bérbe venni, kisebb-nagyobb területe-
ket, parcellákat, hogy azok terményeiből első
kézből láthassák el a tagokat élelmiszereivel.

Nem könyörödmányokat kérnek, csupán azt,
hogy a földbirtokosok annyit, amennyit
másnak adnak bérbe, bérlők pedig oly összegért,
amiért ők bérlők: engedjenek át földterületeket,
hogy a Nyukosz nemes célját megvalósíthassa.
Lehetőleg olyan helyeken szeretnének földterü-
leteket bérelni, hol a szállítási lehetőség meg-
van, vagyis nincs messze a vasutól. A meg-
művelésről a Nyukosz mezőgazdasági és ipari
osztálya, az illető osztályok útján fog gondos-
kodni.

Akik hajlandók bér földet juttatni a Nyukosz-
nak, forduljanak egyenesen ajánlatukkal a
Nyukosz mezőgazdasági és ipari osztályához
(Budapest, II., Jégverem-u. 5. sz.). Az osztály

az elfogadott ajánlatokat a sajtó útján nyugtázni
fogja.

Itt említjük meg, hogy báró Lukachich Géza
altábornagy a szóbanforgó mozgalomra vonat-
kozóan egy hírlapíró előtt a következő kijelen-
téseket tette:

— Már régebben történt, hogy pár tisztem
azzal a tervvel kerestek föl, hogy NyUKOSZ
anyagi helyzetén mezőgazdasági téren próbál-
junk segíteni. En kifejeztem előttük aggodal-
mimat arra nézve, hogy mi a föld megműve-
lését paraszti módon el nem végezhetjük,
nagyobb mértékben pedig tőke és gazdasági
berendezkedés hiányában képtelenek vagyunk
a földet megművelni. Erre azzal az eszmével
jötték, hogy kérjünk nagyobb és kisebb föld-
birtokokat bérbe, adjuk ki ezt felében meg-
művelésre. Ebben beleegyeztem. A NyUKOSZ
vármegyei főcsoportjaira bizzuk a felügyeletet,
amelyek aratásig vigyáznak a mezőgazdasági
munkákra és aratás után szövetségünknek at-
veszik a termés felét. A terv mind nagyobb-
szabású lett, úgy hogy már azzal foglalkozunk,
hogy az idén vagy jövőre mi magunk is gazdál-
kodni fogunk. A beszozártatott termést elsősorban
a nyugdíjas tisztek, katonáözvegyek és árvák
kapják meg szövetségünk útján. Reméljük,
hogy így jóval olcsóbban jutnak a mindennapi
falathoz. Ha feleslegünk lesz, azt majd értéke-
sítjük és a haszonból nagyon is rászoruló tag-
jainkat segítjük.

Több mint ezer munkabíró tisztünk van,
akiket feltétlenül foglalkoztatni kell. A mező-
gazdaságba fogjuk őket elhelyezni. Az ő mun-
kájuk fogja megsegíteni munkaképtelen szeren-
cesetlen tagjainkat.

Az 1921. évi termésű dohány beváltási árának megállapítása.

Egyesületünk a magyar királyi dohányjöv-
edéki központ igazgatóságánál rövid uton elő-
terjesztést tett a dohánybeváltási árak újabb meg-
állapítása tekintetében, felhívva a figyelmet arra
az aránytalanságra, amely a dohánytermelés
jövédelmzősége szempontjából más növényter-
melési ágakkal szemben fennáll és amelynek
esetleg következménye lehet, hogy a dohány-
termelők a dohánytermelést elhanyagolva szive-
sebben fognak azoknak a növényeknek terme-
lésével foglalkozni, amelyek a mai viszonyok
között inkább kecségetnek jövedelemmel.

A magyar királyi dohányjövédéki központ
igazgatósága egyesületünknek ezt a rövid uton
tett előterjesztését honorálva, elhatározta, hogy a
Magyarország területén az 1921. évben a kincstár
részére termelt és beszállított dohánylevelek be-
váltási árát már most megállapítja. Erre vonat-
kozólag a m. kir. pénzügyminisztérium f. évi
86.472. szám alatt kibocsátott árhirdetményében
intézkedik, amelynek értelmében az 1921. évben
termelt dohánylevelek a következő árak szerint
fognak q-ként beváltatni:

I. Szivarbortételek: 2880 K.

II. Közönséges levelek (tisztai, debreceni, szegedi
és szuloki):

a) az aradi, baresi, battonyai, békéscsabai,
debreceni, érmihályfalvai, hajdudorogi, kisvárdai,
nagyatádi, nagybecskereki, nagykálói, nagy-
károlyi, nagylétei, nagytárkányi, nyírbátori, nyír-
egyházi, rakamazi, szatmárnémeti, szegedi, te-
mésvári és vásárosnaményi körzetekből: válo-
gatott 2400, I/a. oszt. 1790, I/b. oszt. 1500, II. oszt.
930, III. oszt. 530 K.

b) a budapesti, eszakai, jászberényi, jászkeséri,
kápólnai, kiskunfélegyházi, mezőkövesdi, mis-

RESIDENTIA INGATLAN ÉS ÉPÍTÉZÉSI R.T.

Alapítéke 2.000.000 Korona.

Alapító intézetek: MAGYAR LESZÁMÍTÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ
BANK R.T. — MAGYAR KERESKEDELMELI HITELBANK R.T.

1. Osztályi
Iroda: BUDAPEST, V., DEÁK-FERENC-UTCA 18., félemelet 14.

Betonárugyártás: NAGYTÉTÉNY ÉS ERZSÉBETFALVA.

Szabadalmazott és törvényesen védett

építőlapp és blokkó, könnyű, szigetelő, tűzbiztos.
Gazdasági építkezésekre kiválóan alkalmas, leg-
olcsóbb építkezési mód.

Csarnoktetők

60 m. fesztávolságig, speciális tervezése.

„ISOLIT” Építkezések vállalása

uradalmakban építkezés helyén való betontéglá-
és betoncserepjártással. Rendkívül nagy fuvar-
és munkaerőmegtakarítás.

Parcellázások

teljes jogi, műszaki és építkezési lebonyolítása.

kolci, szol-
ból: Válog
II. oszt. 8
III. Finc
2120 III. o
IV. Köz
II. oszt. 14
V. Debr
2120; III.
VI. Köz
II. oszt. 7
VII. Sze
II. oszt. 1
VIII. Fe
II. oszt. 1
IX. Köz
II. oszt. 7
X. Kapa
III. oszt.
XI. Val
XII. Va
és tiszta h
A jwa
évre is eg
Az 1920
árával a h
kat össze
dohánylev
kedés 10-
a kihányt
Örvendte
déli közp
árak meg
való élete
tár érdeke
csakis így
a jövéd
melési mű
méltányos
tályozásna
termelés j

A napo
szövetke
vezető en
nak, Ház
azoknak
Szövetség
zói voltak
A Baros
OMKE r
a szövete
támogatja
siti. Ezze
tási szö
ményben
kezeteket
nünk azt
támadó, I
Magyaror
hetetlen
nyuló n
áll a fog
mustárna
amelyet
igyekezte
sikerült.
Hangya
doré és n
és Balogh
országon
Hogy va
a saját s
szélni, m
nának fo
síteni és

W
GÉ

Telje

kolci, szolnoki, tiszarófi és zombolyai körzetekből: Válogatott 2400, I/a. oszt. 1790, I/b. oszt. 1390. II. oszt. 880, III. oszt. 520.

III. *Finom kerti levelek*: I. oszt. 3360, II. oszt. 2120 III. oszt. 1340 K.

IV. *Középfinom kerti levelek*: I. oszt. 2300; II. oszt. 1460; III. oszt. 850 K.

V. *Debrői kerti levelek*: I. oszt. 3360; II. oszt. 2120; III. oszt. 1340 K.

VI. *Közönséges kerti levelek*: I. oszt. 1010; II. oszt. 700; III. oszt. 450 K.

VII. *Szentendrési muskatály-levelek*: I. oszt. 2400; II. oszt. 1540; III. oszt. 890 K.

VIII. *Fehérvirágú muskatály-levelek*: I. oszt. 1920; II. oszt. 1210; III. oszt. 640 K.

IX. *Közönséges muskatály-levelek*: I. oszt. 1010; II. oszt. 700; III. oszt. 450 K.

X. *Kapadokányi levelek*: I. oszt. 1440; II. oszt. 880; III. oszt. 480 K.

XI. *Valamennyi dohánytermelési kihatás* 210 K.

XII. *Valamennyi dohánytermelési csomózatlan levél és tiszta hulladék* 190 K.

A fuvarpótlékot a rendelet az 1921. termelési évről is egy koronában állapítja meg.

Az 1920. évi termésű dohánylevelek beváltási árával a hirdményben feltüntetett beváltási árakat összehasonlítva, kitűnik, hogy az egyes dohányleveleknél és osztályok szerinti áremelkedés 10-30% között mozog, változatlan csupán a kihányásbeli és a hulladékdohányár maradt. Öröndetes jelenség, hogy a m. kir. dohányjövődéki központ igazgatósága ma már a beváltási árak megállapításánál jobban tekintetbe veszi a való életet, mint azelőtt, ami különben a kincstár érdeke is, mert a dohánytermelés kiterjedése csakis így érhető el, ha ennél a művelési ág nál a jövedelmezőség nem marad más növénytermelési művelési ágak mögött. Ha ugyanily foku méltányosság lesz a beváltás alkalmával az osztályozásnál is az irányadó, a kincstári dohánytermelés jövője biztosítva lesz.

VEGYESEK.

Szövetkezetek és kereskedők.

A napokban erős támadásban volt részük a szövetkezeteknek. A Baross Szövetség egyik vezető embere valóságos hadat üzent a *Hangyának, Háztartásnak, Pannóniának* stb., egyszóval azoknak a szövetkezeteknek, amelyek a Baross Szövetség megalakulása előtti már vezető tényezői voltak a becsület magyar kereskedelemnek. A Baross Szövetség hírlapi nyilatkozói az OMKE régi nótáját fűjják és azért haragszanak a szövetkezetekre, mert azokat állítólag az állam támogatja és messzemenő kedvezésben részesíti. Ezzel szemben a valóság az, hogy a fogyasztási szövetkezetek semmiféle külön kedvezményben nem részesülnek. Amikor a szövetkezeteket támadják, egész nyíltan fel kell vetnünk azt a kérdést, vajon tudja-e az illető támadó, hogy mit jelent a szövetkezeti hálózat Magyarországon? A szövetkezetek ma nélkülözhetetlen szervei az ország talpraállítására irányuló nagy munkának. Negyedszázados mult áll a fogyasztási szövetkezetek mögött. Igazán mustármagból nőtt ki az a nagy terebélyes élőfa, amelyet kicsi korától kezdve minden módon igyekeztek kiirtani a magyar talajból, de nem sikerült. Nem sikerült pedig azért, mert pl. a Hangya kezdetől fogva nem volt *Károlyi Sándor* és ma pl. nem *Desseuffy Emília, Meskó Pál* és *Balogh Elemér*, hanem még a csonka Magyarországon belül is körülbelül két millió ember. Hogy vajon ez a két millió ember ragaszkodik-e a saját szövetkezetéhez, arról igazán kár beszélni, mert ma alig van község, ahol ne akarnának fogyasztási, vagy hitelszövetkezetet létesíteni és csupán a közismert áruhiány ak-

dályozza egy-egy szövetkezet létrejöttét. Nem csak Magyarországon, hanem világszerte rettetés nagy az áruhiány. Viszont az adás-vétel tudománya: a kereskedelem annyira kifejlődött, hogy ma már az iskolás gyerekek is valutaüzleteket kötnék. Hajdanában, valamikor a jó kereskedőnek a büszkesége a tömött áruraktár volt. Sajnos, itt Magyarországon igen kevés olyan kereskedő van, akinek a raktára tele lenne. Az országnak legnagyobb kereskedője: a „Hangya” is csak nagy küzdelem árán szolgálhatja ki tagjainak bizonyos elemi szükségleteit. Ha külföldön nem volna megalapozott erkölcsi és anyagi hite, bizony a Hangya se tudott volna az ország népének semmit sem nyújtani. Hangya erkölcsi és anyagi tekintélye révén tudunk behozni az országba sőt, valami kis ruhaneműt, fűszerféléket. A szövetkezeti tagok, akiknek gyapjút, buzaját és egyéb más terményeit az állam eléggé olcsón igénybe veszi, ezen a révén juthatnak hozzá a legelmebb életszükségleti cikkekhez. Tegyük meg ugyanezt a Baross Szövetségbe tömörült kereskedők is, létesítsenek számottevő anyagi érdekeltséget, amelyik a fogyasztó részére árut tud teremteni. Ebben a munkában leghűségesebb támogatói a fogyasztási és hitel-szövetkezetekbe tömörült fogyasztók lesznek. (Cs. Ö.)

Halálozás. Madi Kovács István nyug. igazságügyi miniszteri tanácsos, földbirtokos 1920. évi november hó 23-án életének 72-ik évében elhunyt. A megboldogult földi maradványait november hó 25-én helyezték Pakson örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise áldozatot nov. 27-én mutatták be lelki üdvéért, a paksi római templomban.

Tultermelés tenyészbikákban? A mezőhegyesi ménésbirtok november hó folyamán valamelyik napra hirdette szimmentali tenyészbikaárverését, de ezt, értesülésünk szerint, érdeklődők hiánya folytán egyáltalában meg nem tartották, hanem a 30 darabon felüli eladó bikából árverésen kívül kelt el csupán néhány darab. Ugy tudjuk, több árverési határnap járt már hasonló sikertelenséggel Mezőhegyesen, valamint nem sikerült értékesíteni a mezőhegyesi ménésbirtok magyar fajta tenyészbikáinak java részét sem. Ez nagyon érdekes és figyelemreméltó, de nem elszigetelt jelenség, mert a jelesebb tenyésztők részéről több felől hallunk hasonló panaszokat, hogy eladó tenyészbikáikat nem tudják megfelelőképpen értékesíteni. Tavasszal mindenfelől azt emlegették, hogy hiány van tenyészállatokban, most meg ime, mintha tultermelés és felesleg lehetne megállapítani, amire különben már egyes tavaszi bikaárverések kedvezőtlen eredményei is utaltak. A tultermelés azonban — úgy véljük — nem abszolút, hanem relatív; jó tenyészbikákra igenis szükség van, csak az érdekelt tényezők, az egyes tenyésztők és községek egyaránt tartózkodnak a vásárlástól. A magas árak folytán sokfelé inkább kétes értékű, részben saját nevelésű bikát használnak, sőt egyes esetekben még a beállott hiányt sem pótolják, ami éppen nem válik tenyésztesük javára. A tényleges helyzetet a földművelésügyi minisztérium állattenyésztési osztályának a vármegyei gazdasági felügyelők segítségével mielőbb tisztázni kell és tájékoztatni a tenyészállatnevelő gazdaságokat az előre látható bika-szükségletéről, nehogy hasonló sikertelenségek teljesen visszariasszák őket az apaállatneveléstől. Masrészt pedig kellő erélyvel kell fellépni ott, ahol megfelelő apaállatokról a tenyésztes kárára nem történik gondoskodás. (K-r.)

A gyapjubecslő-bizottság működése. A Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi R.-T. gyapjubecslőbizottságához igen nagy számban fordulnak a gazdák azzal a kéréssel, hogy a gyapjubecslő-bizottság döntéseinek felülbizálása, illetve a beszolgáltatott gyapjutétel újabb becslése iránt intézkedjék.

Ezek a kívánságok nyilván abból erednek, mert az 1917. és 1918. években érvényben állott rendeletek szerint a termelő, amennyiben a Gyapjubizottság becslését elfogadhatónak nem tartotta, egy állami becslő-bizottsághoz felelőbevetett. A jelenleg érvényben álló 3422/1920., illetve 4510/1920. M. E. sz. rendeletek értelmében létesíteti *becslő-bizottság döntései azonban véglegesek, azok ellen felelőbevetni nem lehet.* A bizottságnak összetétele, valamint munkarendje ugyanis, a kormány felfogása szerint, a felelőbevetési jog engedélyezését feleslegessé is tette. A bizottság a földművelésügyi-, kereskedelemügyi- és honvédelmi miniszterek képviselőin kívül négy szakértőből áll, akik közül kettőt a gazdaérdekeltség egyet-egyét pedig a kereskedelmi, illetve a textilipari érdekeltség jelölése alapján a kereskedelemügyi miniszter nevezett ki. Ebben az állami bizottságban tehát minden érdekeltség képviselőt talál. Azonkívül a döntés tisztán csak a bizottsági tagok *egyhangú* állásfoglalása alapján hozható meg. Olyan esetekben, amikor a szakértők véleménye egymástól eltérő, illetve, ha a bizottság egyhangú határozatot hozni nem tud, a minőségi fokozat és a tiszta gyapjutartalom meghatározása végett az Orsz. M. K. Gyapjubizottság Intézetéhez fordul, vagy a kérdéses gyapjutétel tiszta gyapjutartalma gyári mosás útján állapíttatik meg. Az Orsz. M. K. Gyapjubizottság Intézet vizsgálatainak igénybevétele esetében a mintavétel az intézet kiküldöttje által hivatalból történik, a gyári mosás pedig hivatalos ellenőrzés mellett megy végbe. A gyapjubecslő-bizottság a raktárakban az *egész tétel* megtekintése alapján végzi becsléseit, ami a mintabecslésnél előfordulható tévedéseket kiküszöböli. A becslésnek ez a módja a bizottság munkáját természetesen meglassítja, mert a bizottság minden tételt a legbehatóbban vizsgál meg és ha annak szükségét látja, a végleges döntés előtt saját hatáskörében is intézkedik a becslések revíziója iránt.

Ninesen a zsir ára maximálva! Több naplapon az a hír jelent meg, hogy a közlelmezési minisztériumban több napon át tartó értekezlet volt a zsirellátás ügyében, amely végeredményében a zsirárak maximálását határozta el. Ettől a hírtől megdöbbentek nemcsak a termelők, hanem a fogyasztók is, akik a legutóbbi hetek irányirai folytán eleget szenvedtek a zsirhiány miatt. Szerencsére ez a hír nem bizonyult valósnak, ellenkezőleg az értekezlet a zsir és szalonna szabadforgalma mellett döntött. A zsirárak megállapítására van ugyan egy bizottság kiküldve, ennek azonban a feladata csupán a napi árak jegyzésére szorítkozik, amire a szálmagyártással kapcsolatos zsirátadásnál van szükség. A termelők és fogyasztókra nézve azonban az így jegyzett áraknak semmiféle kihatása ninesen. Remélhetőleg ezentul sem fogják a zsirellátást valamely mesterséges beavatkozással vagy hatósági intézkedéssel megnehezíteni, vagy éppen lehetetlenné tenni, így is elég kárt okozott már a zsirellátásban a kukorica zár alá vételének szerezésénél intézkedése a hizlalás megakasztása és az ellátatlanok számának szaporítása révén.

Téli gazdasági iskola. Az első gazdasági iskolát hétidőn nyitották meg a veszprémmegyei Gicen, Jankovich Bécsán Endre grófnő áldozatkészségéből. Az országban még több ilyen iskola felállításra van tervbe véve. A cél az, hogy a gazdasági iskolák alapos elméleti ismereteket nyújtsanak azokban a tudományokban, amelyekre egy kis- vagy középbirtok okszerű vezetésénél szükségük van.

A Felvidék gazdáinak újabb megterhelése. Az ellátatlanok lisztadagjának olcsóbbá tétele érdekében a cseh kormány olyan intézkedést tett, amely a megszállott Felvidék gazdáinak újabb anyagi megterhelését jelenti. Az ellátatlanok nagy részének, akik 15,000 koronánál kevesebb bevételről és 30,000 koronánál kevesebb vagyon-

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

GÉPOSZTÁLY:

Nyersolajmotorok
Vetőgépek
Boronák

Teljes malomberendezéseket rövid idő alatt szállítunk.

Honkolyozók
SzecsKavágók
Kukoricamorzsolók
ERÉK
Tengelyek
Szijkorongok

MALOMOSZTÁLY:

Darálójáratok
Örlőjáratok
Malomkövek

Tervrajzokat és költségvetéseket gyorsan készítünk.

Gazdasági malmok
Koptatók
Daratisztítók
Felvonók
Garatok
Lisztzítók

8221

nal rendelkeznek — lisztadagjai olcsóbbá tétele végett elrendelte a cseh kormány, hogy a gazdák minden alkalmaságban pedig a kataszteri tisztajelölést kétszeresét, a szőlők, kertek és erdők után, minden más terület után pedig a kat. jövedelem egyszerűsét tartoznak befizetni hozzájárulás címén. Ez a rendelet a szomorú következménye a Felvidéken uralkodó kényszer-gazdálkodásnak. Az eredménye pedig újabb ár-emelkedés lesz, mert a termelő természetesen ezt az újabb megterhelést a termelés költségének rovására írja. Sem a kereskedelmi, sem pedig a mezőgazdasági érdekképviseletek nem emelheték fel tiltakozó szavukat, mert meg sem kérdezték őket ebben a kérdésben sem.

Helyreigazítás. Lapunk november hó 13-án megjelent számába értelemzavaró sajtóhiba került, amennyiben Kámtz László „Példagazdaságok” c. cikkében egy helyen 3-5 millió korona helyett 33-5 millió korona lett szedve, mint az állami támogatás mértéke.

Kincstári dohánytermelés. A dohánytermelési engedélyek iránti kérelmek felvételét az adóhivatalok megkezdték. Akik az 1921. évben a kincstár számára dohányt termelni akarnak, december végéig jelentkezhetnek az illetékes adóhivataloknál. Termelési engedélyt egy katasztrális holdnál kisebb területre nem adnak ki.

Makói hagyma külföldön. A makói hagymaforgalmi egyesülés külföldre igen sok vöröshagymát és fokhagymát közönségeitől több száz vagon hagymát szállított Ausztriába, Németországba, Romániába és Szerbiába. A csehek a legutolsó napokban 30 vagon hagymát vásároltak.

A gazdasági munkabérek kérdése a Felvidéken. A csehek által megszállott Felvidéken külön tanácsot alakítottak a mezőgazdasági munkások érdekei képviselőire és védelmére. A legújabban érvényesülő béremelési mozgalmakkal szemben ez a tanács elhatározta, hogy a bértárgyalások során a mezőgazdaságban a bérek emelését jelenleg nem támogatja, nehogy ezért egyrészt a buza ára emelkedjék, másrészt pedig a cukorrépa és más mezőgazdasági termény termelése csökkenjen. Elhatározta az a tanács egy 14 tagu bizottság kiküldését, amelynek feladata lesz, hogy a mezőgazdaságban szükséges ipari termékek árának leszállítását a kormánytól szorgalmazza.

Ingatlanárak. Keesmekén a közelmultban egy katasztrális hold földért 28,000 koronát, a kerti földéért holdanként 40—45,000 koronát fizettek. Hódmezővásárhelyen egy katasztrális hold szőlő 130,000 koronáért kelt el. Mezőtúron a szántóföldek ára holdanként 28,000 K.

A külföldi gyapjúpiac. Angolország gyapjúpiacán most válság van, holott néhány hó előtt és még az utóbbi időben is, a gyapjúpiacot állandó árak mellett nagy forgalom volt. Ez a kül- és belföld nagy megrendelése ideje elő, aminek következtében a gyors szállítást a vevők igen magas árakat fizettek. Legújabbban azonban Japán hírtelen, anyagi zavarok következtében a rendelkezést jórészt visszavonta. Majd a kereskedelmi körökben beállott nyugtalanság következtében Amerika is hasonlóképpen járt el, a gyapjúfeldolgozó gyárak válságos helyzetbe jutottak, ami a gyapjúkereskedelemben is erősen érezteti a hatását. Remélhető azonban, hogy az angol gyapjúpiac a válságot hamar kiheveri. Németországban november hónapban tartották meg a berlini gyapjúárverést, ahol eladásra került 5000 métermáza gyapjú. Főleg a jó merinó gyapjút keresték. Teljesen kintott A—4A zsíros merinógyapjúért 5000—6600 márkát fizettek métermázaenként, ami gyárilag mosott gyapjura átszámítva kétszeresét 100—175 márkának felel meg. Könnyű és szép bárángyapjúért 4800—6000 márkát adtak, ami gyárilag mosva kétszeresét 130 márkáért felel meg. A legközelebbi német gyapjúárverés 1921. január havának végén lesz Hallban.

A 38 év óta fennálló Fischer J. cég Budapest, Nádor-u. 31/33. Zsák- és ponyvaggyára. Ponyvaköcsönzője, a legjobban ajánlható.

A gazdasági könyvvezetéshez szükséges összes nyomtatványok beszerezhetők a „PÁTRIA” nyomda r.-t. nyomtatványkezelői osztályában. BUDAPEST, IX., Üllői ut. 25. szám (Köztelek).

Pénzügyi hírek.

A Fővárosi Tej- és Tejterméküzem Részvénytársaság fizetése a keienföldi pályaudvar közvetlen közelében épült L. Attila-ut 56—58. számok alatti modern telepen megindult. A gépészeti berendezés napi 25,000 liter tej felvételére képes. A vállalat vezetősége — értesülésünk szerint — széleskörű tárgyalásokat folytat azon irányban, hogy az igazgatóságban fenntartott helyeket a termelők érdekeinek legteljesebb biztosítása végett tejszállító gazdákkal töltsék be, mely akcióját a vezetőségnek — tekintettel a tejkereskedelem bekövetkezendő szabaddátételére — a legnagyobb mértékben helyeselni tudjuk.

Egy transzakkó a gépiparban. A Friedrich István-féle mátyásföldi gégyárat magába olvasztotta a Corvin vasöntő részvénytársaság, amely érdekközösségre lépett a Fantó-csoporttal, illetve annak budapesti exponensével, a Wohanka és Társa utóda részvénytársasággal. A transzakkó kerestülvitele a folyó hó 16-án tartott közgyűlésen történt meg, amikor is a részvénytőkéket 6 millió K-ra emelték fel. A vállalat címe: *Corvin vasöntő- és gégyár részvénytársaság*. Az igazgatóság tagjai: Friedrich István, Asbóth Emil, Mayer M. György, Kertész Arthur, Kertész Gyula, Stranzky Zsigmond dr., Strasser Emil, Pfeiffer Alajos dr. Ügyvezető-igazgató Kertész Arthur. A vállalat főként motorok, kisebb mezőgazdasági és malomgépek, valamint öntvények gyártását vette programjába. A gyár az eddig gyártott benzín- és szivózásmotorokon kívül a hírneves Wohanka-féle nyersolajmotorokat és nyersolajlokomobilokat is készíti, malmi gépekben pedig egy- és kétjáratu malmokat szíjhajtásra, eredeti „Radial” szíkatok, kopotkatok, daratliszítók, felvonókat és minden egyéb malmszerszámokat.

A keresztény magyarság nagybankja, a Magyar Nemzeti Gazdasági Bank R.-T. vidéki szervezkedése igen szép eredménnyel folyik. A Cegléden megnyitott új fiók már megkezdte működését. Ugyanígy Nagykőrösön is teljes befejezést nyertek a fiókalapítási tárgyalások, a fiókvalasztmányban a város legelőkelőbb vezetői foglaltak helyet. Előrehaladott állapotban van a szegedi fiók felállításának kérdése is. Mindenestre örvendős jelenség, hogy a magyar gazdasági élet jól felfogott érdekeinek tudatában a gazdasági életben is öntudatra ébredt és felismerte gazdasági szervezkedésének szükségességét. A bank tovább fog haladni megkezdett útján és meg van győződve arról, hogy a kezdett nehézséget most már leküzdve, szervezettel mielőbb az egész ország területére kiterjesztheti. A bank állandóan figyelemmel kíséri a gazdasági élet jelenségeit. Jelenleg a budapesti közuti vasutak kérdése is foglalkoztatja és minthogy most aktuális annak a kérdésnek eldöntése, hogy a főváros a hátrahátrált és megváltási jog alapján birtokba vegye a közuti vasutakat avagy priviligizált vállalatoknak juttassa azt a nagy jövedelmet hajtó üzemet, egy olyan ajánlatot tett a fővárosnak, amely a főváros tulajdonjogának és vagyoni érdekeinek teljes kielégítése mellett a keresztény Budapest érdekeit is biztosítja. A bank II-ik kibocsátású részvényeinek jegyzése szép eredménnyel folyik, részvényei még rövid ideig 105 koronás árral jegyezhetők úgy a központonban (IV., Gerlőczy-u. 11.) mint fővárosi és vidéki fiókjaiban.

A Körösbányai Erdőipar R.-T. folyó hó 27-én Mikló Endre dr. elnökletele mellett rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták az alaptőkének 10 millió koronára való felemelését. A régi részvényesek 5 régi részvényre 2 új részvényt vehetnek át 1000 K. és 25—K. költség lefizetése ellenében. Az elővételi jogot nov. 29-től dec. 4-ig lehet a Magyar Államias Takarékpénztár értékpapírpénztáránál (V. József-tér 14.) gyakorolni. Az igazgatóságba beválasztották Horváth Lipót dr.-t, a Magyar Államias Takarékpénztár vezérigazgatóját és Elk Gyulát, a Magyar Östermelő R.-T. vezérigazgatóját. A tőkeemelés kerestülvitele után a vállalat alaptőkéje és tartalék-alapja 36 millió koronára emelkedik.

Az Industria Bank R.-T. csütörtöki rendkívüli közgyűlésén új igazgatósági tagokul Vojnits Sándor báró v. b. t. tanácsost, egyszerűsített alelnökké, Giuglió Ferrari nagyiparost (Milano), Csicseri Orosz György kamarást, Péteri Ferenc dr.-t választotta meg. Együttal az Industria Bank érdekkörébe tartozó „Ökonómia” Mezőgazdasági és Kereskedelmi R.-T. alaptőkéjének öt millióra való felemelését határozta el és igazgatóságát következő új tagokkal egészítette ki: Vojnits Sándor báró, elnök, Lovag Metz Rudolf ny. altábornagy, Dorner Béla miniszteri tanácsos, Sacellary György, Halász Lajos, Kovács Imre, Szász Dezső, Csicseri Orosz György cs. és kir. kamarás, Csécsi Nagy Miklós dr., Gróf János, Sztudinka Béla dr., Lónyay Zsigmond dr. A vállalat ügyvezető-igazgatója Wallentin József lett.

Időjárás.

Budapest, december 3.

A háború folyamán többször használtam azt a kifejezést az időjárás mezőgazdasági értékelésében, hogy az időjárás ellenségeinkkel tart, de amit aratás óta művel hazai mezőgazdaságunkkal, az talán felülmúlja még a háború alatti éveket tanúsított viselkedését is. A novemberi időjárás ugyanis a mezőgazdaságra még fokozottabb mértékben hátrányosnak minősíthető, mint a szeptemberi és októberi.

A hőmérséklet november elején java télnak beillő zordon volt és a súlyos fagy lehetetlenné tett minden mezei munkát: a répák szedését éppen úgy, mint az elmaradt őszi szántás befejezését. Amhár a zord szigorú hideg a hónap közepén harmadában valamennyire megszűnt, mégis messze elmaradt az erre az évszakra eső rendes melegállapottól és a hónap végső harmadában újra vissza is esett. A hónap minden egyes éjjelén, túnyomán nagy fagy volt az egész csonka országban és nappali felmelegedés is a Dunántul 14—16, a Duna-Tisza közén 9—11 és a Tiszántul is 9—12 napon a fagypontra sem ért fel. Ha a nappali felmelegedés a hónap közepe táján itt-ott el is érte a 10 fok meleget, viszont sokkal többször elérte és túl is haladta az éjjeli fagy a 10 fok hideget. Átlagban az elmúlt november hónap a lehidegebb volt, amit Magyarországon eddig egyáltalán észleltek. Fájdalom, mezőgazdaságunknak is ezen kivételességének arányában ártott a hideg.

De még a hidegnél is szomorúbb fejtezet a novemberi csapadék, amely olyan kevés volt, hogy gyakorlatian alig jöhet számba. Pedig évek óta nem jegyeztek fel a csapadékszámok annyiszor „nyom”-ot, mint az elmúlt novemberben, ami annak bizonyítéka, hogy a ködös, borogós időjárásban meg volt ugyan a csapadék kiváltsára való hajlam, de ez még sem fejlődött ki, minek fizikai okaival itt foglalkozni azonban eltiltja a szűkre szabott tér. Mindössze csak 4-én a Duna-Tisza közén, 8. és 18-án a Dunántul meg Tiszántul, 21. és 22-én az egész csonkaország területén pásztazott nagy területi kihagyásokkal valami kevés eső és hó. A többi 25 napon szárazság uralkodott, hacsak a ködből szüremkedő kis nedvességet nem akarjuk számbavenni.

Tekintettel arra, hogy a szintén száraz szeptember és október után a novemberi nedvességnek fokozott jelentősége van az őszi állapotának országos megítélésére nézve, a helyzetet következőképpen részletezem: 1. *Dunántul*: Sopron, Moson, Győr és Komárom vármegyék egész havi csapadéka átlagban 6 milliméter, a hiány a rendes mennyiségnek 87%-a; Vas, Zala, Veszprém 13 mm., hiány 89%; Fejér, Tolna, felső Somogy és felső Baranya 7 mm., hiány 77%; alsó Somogy 9 mm., hiány 88%; 2. *Duna-Tisza köze*: Heves, alsó Nógrád, a Tisza jobbparti Szolnok 8 mm., hiány 82%; Pest 6 mm., hiány 89%; Tiszabalparti Szolnok és Csongrád 10 mm., hiány 75%; 3. *Tisza jobbpart*: Borsod, Zemplén 17 mm., hiány 63%; 4. *Tisza balpart*: Szabolcs, Szatmár, Hajdu, Bihar, Békés 9 mm., hiány 79%.

Ez a szomorú csapadék nagyrészt nő alakjában esett, de tömege oly csekély, hogy összefüggő takarót nem alakíthatott, a szél prédája lett és rétegvastagsága is olyan elenyésző, hogy védelem helyett a hideg ellen jó hőszigetelő képességénél fogva még fokozta is a hideg hatását a talajra és vetésre. *Sávoly Ferenc dr.*

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Vadászcipők
készen, valamint méret szerint nagy választékban
GERŐ ADOLF FIA cégé, BUDAPEST,
IV., KOSSUTH-LAJOS-UTCA 4. 6958

PALINKAFŐZŐÜSTÖK,
lekvártőző- és mosóüstök
vörösrézből, továbbá szőlő-
zuzók és
sajtozóik
KUKORICABORÍTÁSOK és daráló,
FÉPÁVÁGÓK, SZECSKAVÁGÓK, vas-
boronák, ökök, kovacsosok, ökrökkel és
kovacsosokkal üntött acélszekesekkel.
Legjobb minőségű rézgalle, raffia
rakatárral azonnal kapható. 9155
Szentágh Pál réz- és szerszámgyár, Budapest, IX., Üllői-ut 19.

MAYER HENRIK és TÁRSA VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE
Budapest, V., Akadémia-u. 8.
Sürgönycim: **VETŐMAG BUDAPEST**
VESZ heremagféléket, muhart, kölest, bükkönyt, kender-
magot, fűmagvakat és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott áraján-
latok kéretnek. **Telefon: 165-62**
9170

NYI
E rovatban foglalkáért nem
Magyar Mezőgazdasági Részvénytársaság
TELEFON
Sürgönycim: „ME”
Gazdátársaság
Foglalkozás
szarvasmarha
juh, ló, tojás
adás-vétel
mányi ér
ALLATSZÁLLITÁS
Szarvasmarha, borjú és
BUDAPEST—FERENC
Sértésenként:
BUDAPEST—FERENC
KUSSZÁLLITÁS
BUDAPEST—KÖZPÖN
Meghívásra szakértő

PATKÁNY EGÉRTŐ
BAKTERIUM
PROSPEKTUS
RATIN LABORÁRIUM
BUDAPEST, RÖTTEN

Dr. ORE
Ügyvéd, a német
Belgrád
Magyar, német és
referenciák. Sürgö

Zabot, tengő
a legelőnyösebb fel-
ügy azonnali m
Dr. Toplak és Kó
Telefon: 146-74. 9541

EREDŐ
GŐZ-ÉS MOTOR
TELEFON: Budapest,
26-28.
ELVÁLLALJA:
Gasztes kazánjavít-
pen új tüszekre

LEGGÖZELE
MEGJELEN
Dr. Eber Ernő m. kir.
Gazd. Egyesület igazgatója,
gazd. tanácsos, az ÖMGÉ.
véd, urad. jogtanácsos mag

AZ ÚJ BIR
Kiegészítve a ház-
berletekről szóló
végrehajtási utas-
betűsoros mutató
Előjegyzéseket már most
könyvkereskedése, Budap

Vetőgé
motor

ségi bika; 22 drb elsőrendű hizott ökör, 217 drb középminőségű ökör és 45 drb alárendelt minőségű ökör; 6 drb elsőrendű hizott tehén, 267 középminőségű tehén, 22 drb alárendelt minőségű tehén.
Az irányzat lanya, az árak általánosságban kg-ként 2-3 K-val csökkentek. A legnagyobb árhanyatlás a középminőségeket érte. Bikaakra ma is igen gyér kereslet mutatkozott.
Eladatlanul visszamaradt 71 drb.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként: elsőszuliban:	árak:
Bika jobbminőségű	50-58 K.
silányabb	36-49 "
Ökör jobbminőségű	60-65 "
közép	47-59 "
alárendelt minőségű	36-46 "
Tehén	35-58 "
Bivaly	50- "
Nővesdék	46-58 "
Kiszontozni való	30-35 "

Budapesti lóvásár.

(Hireleti jelentés a „Köztelek” részére.)
1920. december 2.

Kiadott:	Árak:
Jobb minőségű hátszló és csikó	16 drb 10000- -
Könnyű kocsi (júker)	64 " 22000- -
Szamar	1 " 12000-12000
Ígás kocsi (nehéz nyugati fajta)	53 " 30000-90000
Ígás kocsi, (könnyű)	70 " 15000-30000
Alárendelt minőségű	187 " 6400-17000
Vágó	1 " 3075-10500
Parasztelevak	
Összesen	392 drb.
Kiadatlan maradt	545 drb.
Felhajtatott	937 drb.

Irányzat: lanya. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 18 darab. Vidéki vágóra vásároltatott 22 darab.

Baromfi és tojás.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1920. december 3-án.

Élő csirke, rántanivaló párja 90-120 K., élő csirke, stímivaló párja 140-200 K., élő hizott kacska, kg-ja 115-120 K., élő hizott liba, kg-ja 190-125 K., élő sovány kacska, darabja 200-250 K., élő sovány liba, darabja 260-450 K., élő tyúk, párja 200-240 K., hizott kacska, tisztítva, kg-ja 120-130 K., hizott liba tisztítva kg-ja 120-130 K., tojás maximált ár drb 6-30 K.

Zöldségfélék és gyümölcs.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1920. december 3-án.

Sárgarépa I. r. kg-ja 4-50-5- K., Petrezselyem I. r. kg-ja 5-50-6- K., Vöröshagyma kg-ja 4-50-5- K., Kohagyma kg-ja 38-40- K., Céklerépa kg-ja 4-50-5- K., Pejeskáposzta kg-ja 1-70-3- K., Burgonya kg-ja 8-50-4-50 K., Alma kg-ja 12-40- K., Körte kg-ja 25-50- K., Dió I. r. kg-ja 56- K., Csemege-szilva kg-ja 70-80- K.

Bor.

(A Magyar Mesőgazdák Szövetsége borértékesítő osztályának jelentése.)

Utolsó jelentésünk óta a borpiac tovább szilárdult, éacára annak, hogy ugy az osztrák, mint a csehországi beviteli vámot teljesen felemelték. Homoki paraszt-árúért 2300-2800 K-ig, gyöngyösvideki fehér tömegborokért 3100-3200 K-ig fizetnek, magas szeszfoktartalmu urasági borokért 3500-3700 K-ig fizetnek hektoliterenként. A borkereslet főleg magasabb fokú zöldfehér borok iránt mutatkozik. A szállítási nehézségek folytán az fizet lebonyolítása akadályokkal jár.

Bőr és faggyu.

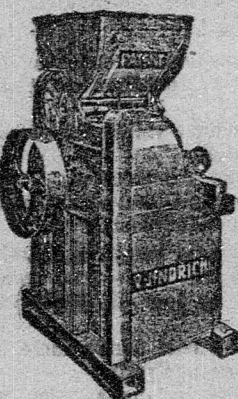
A budapesti nyersbőrpiac hanyatló irányzata legutóbbi tudósításunk óta a marhabőrre nézve nem igen változott. A múlt hét utolsó napjain bécsi jelentésekre a 135 koronás ár 140 koronára emelkedett, e hét elején azonban minőség szerint 130-135 koronára csökkent. Borjubőrt a múlt heti 235 koronás árral szemben ismét 260 koronát fizetnek nyerssúlyban kilogrammonként. Budapesti mészárosbőrök 1600 koronáért, egyéb nagy budapesti bőrök 1500 korona, vidéki prima szótt bőr 1400 korona, száraz lóbőrök 1200 koronáért kelnek

el. Juhbőrök, német gyapjas, magas gyapjával, száraz állapotban, köröm és láb nélkül 105-110 korona. Rövid gyapjával 110-120 korona. Kopasz bőrök 90 korona darabonként. Keesebőr darabonként 400-420 korona. Gidó darabonként 100-110 korona. Baránybőr kilogrammonként 130 korona. A faggyu ára emelkedő irányzatot mutat. Minőség szerint 110 K-ig fizettek a vásárlók nyersfaggyúért a budapesti vágóhidon.

A szesz- és szeszestitalizlet.

A szeszüzletben e héten ismét szilárd irányzat uralkodott, nagy vételkedv és gyér kínálat folytán a szesz-árak ismét drágábban zárnak. Elkelt finomított szesz nagyban adózva helyben 200 K-ig, vidéki finomítottól az termelőállomás 185-190 K-ig. Kontingens nyersszeszben a kínálat gyér, vételkedv kielégítő és több tétel 190-133 K-ig prompt és november-decemberi szállításra el is kelt.

Darálógépeket

függőleges francia műkövekkkel,

500, 550, 640 mm köátmérettel, elsőrangú kivitelben raktárról azonnal szállítunk.

Nagy munkateljesítmény! Csekély erőszükséglet!!

Árjajánlattal szivesen szolgálunk!

Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság
Budapest, V., Váci-ut 80.

Angliából

utban levő, eredeti termésű, teljes csiraképsőségű

szavatolt fajtisza

angol perje,
olasz perje,
tarackos ebir,
réti csenkesz,
mezei rozsnok és
tarackos tippan

fűmagvakra

előjegyzéseket elfogad, 1921. évi január-februári leszállításra a

MONORI MAGKERESKEDÉS
BUDAPEST, IV.,

KOSSUTH-LAJOS-UTCA 3. SZÁM.
Telefon: 66-53 és 66-54. Sürgőnycim: Granárium

Gőzekezántásti vállai:

Szolinszky Jenő

mérnök, bérzántó-vállalata

Budapest, Telefon: József 108-74. Távirati cím: Szoljen, Budapest. VII., Damjanich-u. 46.

Mezőgazdasági Gépek részére alig használt, csaknem új ESZTERGAPADOK.

Mezei vasuti vágányok, váltók, fordítókorongok, sinszeg, sincsavar stb.,

rőpakocsi, új idomvasablakok

nagy választékban készleten, továbbá saját gyárban minden méreletben készülő acélöntésű kerékpárok, közlőműalkatrészek

SCHLESINGER ALAJOS

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.

Eladó és bérbeadó kisebb-nagyobb birtokokat ajánlok és keresek.

Birtokvételeket finanszírozok. Tőzsdei megbízásokat pontosan, legelőnyösebben fogantatosítok.

Schwarz Gusztáv banküzlete

Budapest, V., Gizella-tér 6.

SZÉLMOTOROK,
vizvezeték,
csatornázás,
szivattyúk stb.
KNUTH K.
mérnök és gyáros
Budapest, VII., Garay-u. 10.

Pavek József
szij- és nyereggyártó
Győr.
Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen! 9538

Bornylévántartási könyv
borvétel és kiadás 1 füzetben ..... K 40-
Bortörvény (kifüggeszhető plakát)..... K 40-
Kapható a "PÁTRIA" nyomda r.-t.-nél, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Kötőfeklánc és zabla
maximális áron jóval alul kapható
Hajós és Rákos vasúrnagykereskedésben,
Budapest, V., Wahrmann-utca 6-8. szám.
Ugyanott különféle más láncok, patkók, patkoszögek, szerszámvas, ekevas, fűrészek és minden egyéb vasáru legelőnyösebben kapható. 9507

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R.-T.
VETŐMAGOSZTÁLYA **VESZ** legmagasabb napi áron mindennemű gazdasági vetőmagot.
BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám.
Sürgőnycim: AGRÁR BUDAPEST. TELEFON: 72-01.
Mintázott ajánlatok kéretnek.

ROSETH GYULA magkereskedése BUDAPEST, V., Katona-József-u. 41.Sürgőnycim:
ROZULA**VÁSÁROL ÉS SZÁLLIT** mindenféle vetőmagvat és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott ajánlatot kérek.Telefon:
83-06.**Birtokot és birtokbérletet**keresek vételre bárhol, nagyszámu vevőim részére. Ajánlatot díjazok. Ajánlok eladó birtokokat 33, 40, 80, 97, 300, 1000, 2100 stb. holdasakat. Erdőségeket. **Henning-Halmi mérnök**, Budapest, V., Aulich-utca 5. (Szabadság-térnél) 9549 Telefon: 38-14.Kifűnő összekötéseim folytán eredményesen **eladok és veszek** kisebb-nagyobb**földbirtokot, földbérleteket****Kovács Antal**, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.**TYPUS AJTÓK, ABLAKOK**állandóan raktáron. Tömegépítkezésnél, továbbá gazdaközönség részére is kiválóan alkalmas méretek. Bányavállalatoknak, építési vállalkozóknak, fakereskedőknek árengedmény. **„Residentia” Ingatlan és Építkezési R.-T.**, Budapest, V., Deák Ferenc-utca 18. Adria-palota. Telefon: 149-27. 9489Keresünk **magvételre** 1-3/4 éves, tenyésztésre alkalmas, **tisztavérű****lincolnshirei kanokat,**valamint ugyanilyen idős mangalicák kanokat **Nagyrécei Uradalom**, Nagyréce, Zala m. 9544**FOWLER-féle GŐZEKÉVEL****szőlő alá rigolozást**vállal, fával való **Bérszántóvállalat** Miskolc, Baross-utca. 9542**Uradalmi bortermést**

legjobban értékesít

Mezőgazdasági Ipari Vállalat

Budapest, VIII., József-körút 49. 9278

Alakíttassa át benzinmotorját faszéntüzelésű szivógázüzemre!

Az üzem oly olcsó, hogy az egész befektetés a megtakarításból már 1-2 hónap alatt megtérül.

Kezelése meglepően egyszerű.

Ismeretessel és ajánlattal készsággel szolgálunk, de közlendő, hogy hány lőrejjű motor alakítandó át. 9216

FEHÉR MIKLÓS gépgyár r.-t., BUDAPEST, V., Váci-út 80. sz.**Tehenek meddőségét,**elvetélését, fogybántalmait és tehibait nagy sikerrel gyógyítja: **Handley Sándor** állatorvos, Budapest, V., Lipót-körút 27. földszint 4. Meghívásra az ország bármely részébe elmegy. 9482**Eladó bőtermő ligowói vetőmag-zab,**essetleg lóher- és lucernamagért cserélne is **Veress Lajos** somogyisáki gazdasága. 9516**GYENGE- és ERŐS-**áramu villamostelegek, gazdasági telefonok javítását és szerelését jutányosan jótállással készíti: **Heller Vilmos és Társa** elektrotechnikai vállalata Budapest, VII., Jósika-utca 10. szám. Szerelési anyagok állandóan raktáron. 9477/a Telefon: József 84-57.**SZÁLLITUNK:** teljes malomberendezéseket, hengerek, egyes malomgépeket u. m. daratisztító, sikszita, Radiál-szita, felvonó, kőjáratok. Transzmissziók, csapágyak, kerekek legolcsóbb napi árban. **Elvállalunk** malomátalakítást és szerelést, mindennemű **szállít** mindennemű gazdasági gépeket. Hengerrovátkolást leggyorsabban és legolcsóbban esztékszük.**PANNONIA** Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. Budapest, V., Pozsony-út 35. sz.

December havi legújabb gazdasági szakkönyvjegyzék

Lagyon küldi a „Páris” r.-t. könyvtárája, Budapest, IX., Uló-út 25. (Köztelek).

Kendertörő- és tilológépeket, szövőszékeket,softenereket, kócrázó- gépeket, orsózógepeket, transzmissziókat stb. ajánl: **E. BAUCH C. G. Arnau** (Böhmen), gépgyár. Számos hazai és külföldi elismerőlevél! Elsőrendű gyártmány! Vezérkép: **Küttel Mándor**, textilmérnök, Budapest, VIII., József-utca 26., II/6.**FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMÉT!**Telefon: 97-82 **„IRUS-MŰVEK”** HAST. KÖZPONTI MŰSZAKI IRODA Budapest, VI., Podmaniczky-u. 21. Sürgőnycim: IRUSMŰVEKSpecialitásként szállít azonnal: **LEGJOBBAN BEVÁLT SZAB.****„IRUS” DARÁLÓKAT és MALOMBERENDEZÉSEKET**

az összes gazdasági magvak, szálás és rostos termények feldolgozására. Bárki által kezelhető, kevés helyszükséglet, bármely épületben felállítható.

Különleges DARÁL, ŐRÖL, CSIRÁTLANÍT, HÁNTOL. kivitel:Speciális **GAZDASÁGOK, KÖZSÉGEK, SZÖVETKEZETEK** stb. részére tekintélyes jövedelmet biztosítanak.

Elsőrendű referenciák. Legnagyobb mennyiségű készlet. Képes árjegyzék, költségvetés ingyen és bérmentve. 9457

GŐZEKE SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolcon. **részleteket mindenféle gyártmányú gőzekéhez készít és szállít precíz kivitelben acélfogaskerekeket, fémcsapágyakat, tűzszekrényeket, ekevasakat stb. SODRONYKÖTELEKET** (Eladó: 5-ös „KEMNA” eke altalajturóval) 3103

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK,
„ASTRA“ GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
 és az összes mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges gépek és eszközök raktáron vannak.
A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
 BUDAPEST, Vilmos-császár-ut 32.

LÓSZERSZÁM prima bőrből,
IGÁS és JUKKER
 nagy raktára.
GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)
 Helyes LÓSZERSZÁM ára 900 Koronától 1700 Koronáig.

**TEJESKANNA-
 PLOMBÁK
 ÉS FOGÓK**
UJAGH ÁRPAD
 BUDAPEST, I., ÁTLÓS-UT 24.
 TELEFON: JOZSEF 45

UJ AUDI automobilonok
 PNEUMATIKOK, levehető Conti-ADRONCSOK, nental-typusu
 TELEFON: 141-03. REIMAN GYULA
 148-77.
 Garage 77-70. BUDAPEST, V., Vörösmarty-tér 3. sz.

SZÁMITÓ GAZDA mindenféle gabonát, szemes és csövestengerit csak eredeti
LANZ darálógéppel } őrlés és
 őrlőgéppel } darálás.
 lisztelőmalommal }
 Ajánlatot szolgál a vezérképviselőt:
HANN ARTHUR és TARSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Olesón szánthat motoros ekejével,
gázfejlesztőkészülékkel
 ha az általunk gyártott szabadalmazott „STOCK“ és hasonló gyártmányú szántógépjét felszerelteti, melynek üzembiztonságáért szavatosságot vállalunk. Ugyanazon feltételek és egyenlő mennyiségű szántás mellett az üzemköltségnél, a benzinnel való szántással szemben **85%-ot takarít meg.**
 I hold (1200 □-os) szántásához szükséges: Készlet, kenőanyag stb. ugyan-
 minimálisan 12 kg. benzin a K 55-... K 600-... anyai szükségesei, mint a benzinnel való szántáshoz.
 ezzel szemben gázfejlesztőkészülékkel: faszén, maximum 20 kg. a K 5-... K 100-... Saját érdekében kérjen árajánlatot!
„FRIED“-féle gépgyár és vasöntőde, **MISKOLC.**

IRUSMÜVER Magy. Közp. Műszaki Iroda
 Budapest, VI., Podmaniczky-u. 21.
 TELEFON: 97-62. Sürgőnyeim: IRUSMÜVEK

CEMENTIPARI GÉPEKET.
 Betontégla, cementtörcserép, íróges betonblokkok, cement- és mozaiklapok, kutygyűrűk, betonesövek, itatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok előállítására gyárt és teljes homokértékesítő telepeket és aszbeszpalagáryarakt berendez:
SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára
 Budapest, X., Gyömrői-ut 76-78. sz.
 Villamos Kispest, Blohn-gyári megálló. 9336 Telefon: József 50-68, 90-34, 40-26.
 Árapiak, költségvetések díjmentesen!

Specialitásként szállit azonnal:
4- és 3-vasú
Herkules motorekéket
 A modern technika legtokeletesebb alkotása.
**Szánt
 Arat
 Csépel
 Vontat**
 Könnyű, egyszerű kezelés, nagy teljesítmény, minimális üzemköltség.
 Elsőrendű referenciák. Legmesszebbmenő jótállás.
 !!Képes ismertető árajánlat ingyen és bérmentve!!

KOMNICK-féle 40-45 és 80-100 HP. MOTOREKÉK,
MACLAREN-féle magajáró és kétgéprendszerű GÜZEKÉK,
FAHR-féle MAROKRAKÓ- ÉS KÉVEKŐTÁRATÓGÉPEK,
FLÖTHER-féle FOGATOSEKÉK, KULTIVÁTOROK, JÁRGÁNYOK,
SZEGSKA- ÉS RÉPAVÁGÓK, DARÁLÓK, GŐZ- ÉS MOTOROS-CSÉPLŐK,
BOLINDER-féle NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK
 prompt szállításra, jutányosan kaphatók
FLEISCHL SAMU CÉGNÉL, BUDAPEST, V., Nádor-utca 28.
 Mindenféle kisebb gépek és eszközök. Műszaki cikkek. Olajok és egyéb kenőanyagok. Díjtalan mérnöki kiküldés.

KREISLER JENŐ malomépítő és gazdasági malmok raktárról azonnal szállíthatók.
 Budapest, Iroda, műhely és raktár: VI., Váci-ut 69.

NEMES LÁSZLÓ VESZ mindenféle szabadterményeket, gazdasági magvakat árpát, tengerit, kölest, hajdinát, napraforgót, mákot, diót, babot, borsót.
 Budapest, V., UPESTI-RAKPART 2. SZ.
 (Margitbíd. Paletinus-házak.) 9478 TELEFON-SZÁM: 166-10. Mintázott árajánlatokat kérlek. Sürgőnyeim: NEMESTEREMÉNY.

„PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

K
 AZ OR
 Az Ország
 A tejjgazdaság
 időszerű kérdései.
 A nagybirtok
 Adatok a rep
 A háborus kor
 Tapasztalatok
 vác Sebastyén E
 A törzskönyv
 Uj rendeletek
 Levélsektrén
 férek elhajtása a
 gyarapodása. —
 Könyvismert
 Vegyes közle
 Tözsde. Kere
 AZ OM
 A tejjgazd
 Jelen voltak In
 József dr., Blant
 Elek Ernő, Esté
 Reyhersberg Alfr
 Frigyes, Gerlei
 Adolf dr., Halász
 Keller Béla, Kherr
 Mihály, Leski Kár
 rik János, Moln
 Béla dr., Ruppoch
 Lajos, Somssich
 Szakáll Kálmán,
 Szankovits János
 István dr., Welin
 Wolff István, Za
 továbbá az egyes
 igazgató, Mútschen
 Thege Sándor dr
 Károly dr. s. tikká
 és Mike János iro
 Düsing Miksa és
 Szilassy Zoltán
 szabályok értelme
 alakulnia mai gyű
 javasolja, hogy a
 Inkey Pál bárót v
 Inkey Pál báró
 szép számban me
 bizottság újból a
 Tolnay Pált válas
 Utalva arra a fe
 bizottságra vár, ré
 óta történt esemé
 helyreállítása érd
 albizottságot, ame

**Parádés
 fék, ma**
 beszerezhető
 Mai szám